

Nitel Tercih Modellerine Dayalı Ampirik Bir Analiz: Türkiye'deki Bireylerin Mutluluk Düzeylerinin Belirleyicileri

Kübranur Çebi Karaaslan^{1a,b}
Erzurum Teknik Üniversitesi

Gürkan Çalmasıur²
Erzurum Teknik Üniversitesi

Özet

Mutlu bireylerle mutlu toplumlar oluşturmak mümkündür. Bu noktadan hareketle, bireylerin mutluluk düzeylerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu tespit etmek ve onları daha mutlu kılmak için neler yapılabilir sorusuna aranılan cevap, bu çalışmanın motivasyon kaynağını oluşturmaktadır. Çalışmanın veri seti Türkiye İstatistik Kurumu aracılığıyla elde edilmiştir. Çalışma sonucunda, sosyodemografik, ekonomik, bireysel ve çevresel göstergelerin bireylerin mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Çalışma aracılığıyla, politika yapıcı ve karar vericilere, bireylerin mutluluk düzeyini arttırmaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mutluluk düzeyi, öznel iyi oluş, mutluluk ekonomisi, davranışsal iktisat, nitel tercih modelleri

Abstract

It is possible to create happy societies with happy individuals. From this point of view, the answer to the question of what can be done to determine the factors affecting the happiness levels of individuals and what can be done to make them happier constitutes the source of motivation for this study. The data set for the study were obtained from the Turkish Statistical Institute Life Satisfaction Survey. As a result of the study, it has been showed that sociodemographic, economic, individual and environmental indicators are effective on the happiness levels of individuals. Through the study, suggestions were presented to policy makers and decision makers to increase the happiness level of individuals.

Keywords: Happiness level, subjective well-being, happiness economics, behavioural economics, qualitative response models

Yazışma Adresi: ^{1a}Doç. Dr. Kübranur Çebi Karaaslan, Erzurum Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonometri Bölümü, Erzurum, Türkiye, kubranur.cebi@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9288-017X

^{1b}Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi

²Prof. Dr. Gürkan Çalmasıur, Erzurum Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Erzurum, Türkiye, gurkan.calmasur@erzurum.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8515-5719

Gönderim Tarihi: 06.01.2022

Kabul Tarihi: 04.08.2022

Tüm kesimler tarafından kabul edilebilir bir tanımlı olmayan mutluluk kavramı, yaşam memnuniyeti ile harmanlanmış olarak günümüze kadar birçok bilim dalının ilgisini çeken ve üzerinde pek çok çalışmanın gerçekleştirildiği bir konudur. Bu noktadan hareketle bireylerin mutluluk düzeylerini etkileyen faktörleri ve onları daha mutlu etmek için neler yapılabileceğini belirlemek çalışmanın motivasyon kaynağı olmuştur. Çalışmada Türkiye’de yaşayan bireylerin mutluluk düzeylerine etki eden faktörler ve bu faktörlerin etki boyutları incelenecektir.

Mutluluk, bireyin bir bütün olarak kendi yaşam kalitesidir. Yaşam memnuniyeti ise, bireyin yaşam kalitesinin genel bir biçimde değerlendirilmesi ile elde edilen olumluluk derecesi veya hayattan alınan hazzın ne ölçüde gerçekleştiğini ifade etmektedir (Veenhoven, 1991, 1996). Mutluluk ve yaşam memnuniyeti kavramları, bireyden bireye, ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye, toplumdan topluma ve dönemden döneme farklılıklar gösterebilir (Ballas ve Dorling, 2013; Helliwell vd., 2018). Hanhalklarının mutluluğunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi, bu faktörler arasındaki ilişkinin ve etki yönünün tespiti araştırmacılar, politika yapıcılar vb. kesimler açısından önem arz etmektedir. Literatürde mutluluk ve yaşam memnuniyetinin uluslararası düzeyde farklılıkları ortaya konulmuştur (Abbott ve Sapsford, 2006; Borooah, 2006; Di Tella vd., 2003; Easterlin, 1974; Galati vd., 2006; Heo vd., 2019; Lee ve Ono, 2012; McConatha vd., 2004; Oswald, 1997; Schyns, 1998; Seghieri vd., 2006; Shirakawa, 2016; Tucker vd., 2006; Veenhoven, 1994; Veenhoven ve Kalmijn, 2005; Veenhoven, 2012). Söz konusu bu çalışmalarda, ülkeler için mutluluk ve yaşam memnuniyeti arasındaki farklar araştırılmıştır. Diğer bazı çalışmalarda ise sadece bir ülkedeki mutluluk ve yaşam memnuniyetinin genel yapısı incelenmiştir.

Fuentes ve Rojas (2001), Meksika’da demografik, sosyal ve ekonomik değişkenleri kullanarak mutluluğu etkileyen faktörleri analiz etmişlerdir. Botha ve Booysen (2014), Güney Afrika’da yaşayan hanhalklarının yaşam memnuniyeti ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. DeJonge vd. (2016), Hollanda’da 40 yıllık bir zaman dilimi için mutluluk ve yaşam memnuniyetini incelemişlerdir. Huang vd. (2016), mutluluğun belirleyicileri olarak gelir ve servet değişkenlerine odaklanmış ve bu değişkenler ile mutluluk düzeyi arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Graham vd. (2017), Çin’de sağlık koşullarının mutluluk düzeyine etkileri üzerine yoğunlaşmışlardır. Blekesaune (2018), İngiliz hanhalkları için evliliğin, mutluluk ve yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisine odaklanmıştır. Zhang vd. (2018) ise, Çin’de hanhalklarının ev koşullarının yaşam memnuniyeti üzerine etkilerini ortaya koymuştur. Devine vd. (2019), Bangladeş’te dinin mutluluk üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Önceki araştırmaların

gösterdiği gibi, mutluluk ve yaşam memnuniyetini, sağlık, evlilik, din, yaş, cinsiyet vb. gibi farklı sosyo-ekonomik değişkenlere odaklanarak incelemek mümkündür.

Gelir ile mutluluk arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda gelirin mutluluk seviyesini küçük bir oranda etkilediği tespit edilmiştir (Blanchflower ve Oswald, 2004; Di Tella vd., 2003; Easterlin vd., 2010; Kahnemann ve Krueger, 2006; Oswald, 1997). Dolayısıyla bireylerin yaşam memnuniyeti veya mutluluğunu etkileyen tek faktör gelir düzeyi değildir. Mutluluk, gelir başta olmak üzere, çalışma durumu, aile ve sosyal ilişkiler, fiziksel ve psikolojik sağlık, stres vb. gibi birçok sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler tarafından etkilenmektedir (Ahn vd., 2004; Gabriel ve Bowling, 2004; Graham, 2005; Papazyan vd., 2016; Pinquart ve Sorensen, 2000; Veenhoven, 2012).

Türkiye’de de bireylerin mutlulukları üzerinde etkili olan faktörleri inceleyen çalışmalar bulunmaktadır (Caner, 2015; Caner, 2016; Celik vd., 2017; Cerci ve Dumludag, 2019; Dumludag, 2013; Dumludag vd., 2016; Ekici ve Koydemir, 2013; Eren ve Aşıcı, 2017; Eren ve Aşıcı, 2018; Gitmez ve Morcöl, 1994; Gokdemir, 2015; Selim, 2008; Susanlı, 2017). Bu çalışmalarda, cinsiyet, gelir, yaş, sağlık, eğitim düzeyi, medeni durum, meslek ve yaşanan yer gibi değişkenlerin mutluluk düzeyini ne yönde etkiledikleri araştırılmıştır. Bu çalışmalar içerisinde, Gitmez ve Morcöl (1994), 145 bireye uyguladıkları anketle sosyo-ekonomik durum ve yaşamın çeşitli alanlarından memnuniyet düzeylerini incelemişlerdir ve yapılan diskriminant analizleri sonucunda, sosyo-ekonomik durumun yaşam alanlarından memnuniyetin güçlü bir belirleyicisi olduğu tespit edilmiştir. Diğer çalışmalarda ise mutluluğu etkileyen faktörleri analiz etmek için hanhalklarına ait büyük veri setlerinden faydalanılmıştır. Örneğin, Selim (2008), European Values Study Group ve World Values Survey anketlerinden faydalanarak 1990, 1996 ve 2001 yılları itibarıyla yaşam memnuniyeti ve mutluluğu belirleyen faktörleri analiz etmiştir. Analiz sonucunda, gelir, sağlık ve evli olma değişkenlerinin mutluluğu pozitif yönde etkilediği; yaş, işsizlik ve çocuk sayısı değişkenlerinin ise mutluluğu negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ekici ve Koydemir (2013), 1999 ve 2008 yılları itibarıyla mutluluk, sosyal sermaye ve hükümet politikaları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Caner (2015), mutluluğun belirleyicilerini bireylerin geçmişte sahip oldukları gelir ile şimdiki ve gelecekte bekledikleri gelir açısından mukayeseli olarak incelemiştir. Hanhalklarının gelecekteki gelir beklentileri ve diğer bireylere göre gelir karşılaştırmalarının olumlu yönde olmasının daha yüksek mutluluk düzeyine sebep olduğu ortaya konulmuştur. Gokdemir (2015), özellikle tüketim harcamalarının yaşam memnuniyeti üzerindeki etkilerini incelemiş ve söz konusu

harcamaların yaşam memnuniyeti üzerinde farklı etkilere sahip olduğunu tespit etmiştir. Caner (2016), 2007 ve 2011 yılları için mutluluk ve yaşam memnuniyetini etkileyen faktörleri incelemiştir. Dumludag vd. (2016), gelir karşılaştırmalarının yaşam memnuniyeti üzerindeki etkisini analiz etmişlerdir. Bu çalışmada, sıralı lojistik regresyon modeli ile sosyo-ekonomik, etkileşim ve gelir karşılaştırmaları değişkenlerinin yaşam memnuniyeti üzerinde önemli bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Celik vd. (2017), 65 yaş üstünde olan bireyler için psikolojik, günlük yaşam, sağlık durumu vb. değişkenlerin yaşam memnuniyeti üzerindeki etkilerini araştırmışlardır. Yaşlı bireyler içerisinde evli, yüksek eğitim seviyesine ve gelir getirici bir işe sahip olan bireylerin diğer bireylere göre daha mutlu oldukları görülmüştür. Eren ve Aşıcı (2017), 2004 ve 2013 yılları arasında mutluluğun belirleyicilerini şehir düzeyinde analiz etmiştir. Eren ve Aşıcı (2018), 2004-2014 dönemi için Türkiye özelinde ilk defa öznel iyi oluş indeksi oluşturmuşlardır. Susanlı (2017), 2004-2013 yılları arasındaki yaşam memnuniyeti anketlerinden elde edilen verilerden hareketle işsizlik ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemiş ve işsizlerin yaşam memnuniyet düzeylerinin çalışanlara göre daha düşük olduğunu göstermiştir. Cerci ve Dumludag (2019), üniversitede çalışan genç akademik personelin yaşam memnuniyetlerini, iş ile ilgili faktörler ve akademik faktörler açısından analiz etmişlerdir. Söz konusu çalışmalar içerisinde gelir değişkenini dikkate alarak yapılan tüm çalışmalarda gelir ile mutluluk düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir (Caner, 2015; Caner, 2016; Dumludag, 2013; Dumludag vd., 2016; Eren ve Aşıcı, 2017; Selim, 2008).

Türkiyede yaşayan bireylerin ortalama mutluluk düzeyleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan Yaşam Memnuniyeti Araştırması'ndan elde edilen veriler ışığında çalışmanın yazarları tarafından hesaplanmıştır ve Tablo 1'de gösterilmiştir. 2009-2019 dönemi için Türkiye'de cinsiyetlere göre ortalama mutluluk düzeyi ve fert başına düşen milli gelir arasındaki ilişki yer almaktadır.

Tablo 1'e bakıldığında, fert başına düşen milli gelirin 2009 yılında 8980 dolar iken 2019 yılına gelindiğinde ise 9213 dolara (yaklaşık %2,6'lık bir artış) yükseldiği görülmektedir. Ortalama mutluluk düzeyinin ise ilgili zaman diliminde ortalama 2,474 değeri etrafında yatay bir seyir izlediğini söylemek mümkündür. Fert başına düşen milli gelir 2015 yılına kadar sürekli olarak artış göstermiş ve bu yıldan sonra ise devamlı azalış sergilemiştir. Ortalama mutluluk düzeyi ise 2009-2011 ile 2015-2016 dönemlerinde azalma, 2012-2014 ile 2017-2019 yılları arasında ise artma eğilimi içerisinde. Bu bağlamda, gelir artışının tek başına mutluluğun kaynağı olmadığını söylemek mümkündür. Bu bulgulara paralel olarak, Easterlin'e (1974) göre, ekonomik büyüme, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri noktanın ötesinde mutluluğu artırmamaktadır. Bu nedenle mutluluğu etkileyen faktörlerin belirlenmesinde gelirin yanı sıra diğer sosyodemografik, ekonomik, bireysel ve çevresel faktörlerin de incelenmesi gerekmektedir.

Bireylerin mutluluğu üzerinde sosyodemografik, ekonomik, bireysel ve çevresel faktörlerin etkili olup olmadığının araştırıldığı bu çalışmada 2015-2019 dönemi için geniş bir veri seti kullanarak ve daha önceki çalışmalarda yer almayan açıklayıcı değişkenleri analize dahil ederek literatüre katkı sağlamaktadır.

Tablo 1. 2009-2019 Dönemi İçin Türkiye'de Cinsiyetlere Göre Ortalama Mutluluk Düzeyi ve Fert Başına Düşen Milli Gelir

Yıllar	Ortalama Mutluluk Düzeyi (0-5)	Kadınların Ortalama Mutluluk Düzeyi (0-5)	Erkeklerin Ortalama Mutluluk Düzeyi (0-5)	Fert Başına Düşen Milli Gelir (\$)
2009	2,544	2,490	2,612	8979,76
2010	2,436	2,435	2,436	10559,80
2011	2,420	2,403	2,441	11205,21
2012	2,428	2,415	2,443	11587,81
2013	2,441	2,415	2,475	12480,37
2014	2,498	2,451	2,554	12112,37
2015	2,481	2,440	2,527	11018,94
2016	2,430	2,396	2,471	10882,54
2017	2,472	2,420	2,532	10616,19
2018	2,522	2,473	2,579	9692,57
2019	2,547	2,493	2,610	9212,73
Ortalama	2,474	2,439	2,516	10758,93

Yöntem

Veri

Bu çalışmada TÜİK tarafından 2015-2019 yılları arasında gerçekleştirilen Yaşam Memnuniyeti Anketi'nden elde edilen veri seti kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde tabakalı iki aşamalı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme büyüklüğü, Türkiye bazında tahminler üretebilecek şekilde tasarlanmıştır. Çalışmaya 18 yaş üstü 47185 birey dahil edilmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, [TÜİK], 2021).

Bağımlı Değişken

Çalışmada kullanılan bağımlı değişken bireylerin mutluluk düzeyleridir. Bu değişken "Yaşamınızı bir bütün olarak düşündüğünüzde ne kadar mutlusunuz?" sorusuyla ölçülmüştür. Bağımlı değişken, çok mutlu, mutlu, orta, mutsuz, çok mutsuz olmak üzere beş kategoriden oluşmaktadır.

Açıklayıcı Değişkenler

Çalışmada yer alan açıklayıcı değişkenler için literatür taraması yapılmıştır. Sonrasında ki-kare analizleri yapılarak değişken seti oluşturulmuştur. Bireylerin mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olabilecek sosyodemografik, ekonomik, bireysel ve çevresel faktörler açıklayıcı değişkenler olarak modele dahil edilmiştir. Yaş (18-27, 28-37, 38-47, 48-57, 58-67, 68 ve +), cinsiyet (erkek, kadın), eğitim seviyesi (okul bitirmemiş, ilkokul-ortaokul-ilköğretim mezunu, lise mezunu, yüksekokul-fakülte mezunu, lisansüstü-5 veya 6 yıllık fakülte mezunu), medeni durum (bekar, evli, eşi ölmüş-boşanmış) hanehalkı büyüklüğü (1 kişi, 2 kişi, 3 kişi, 4 kişi, 5 kişi, 6 ve fazla kişi) değişkenleri sosyodemografik faktörlerdir.

Bireyin çalışma durumu (çalışıyor, çalışmadı fakat işi ile ilgisi devam ediyor-çalışmıyor), gelir düzeyi (1. gelir düzeyi, 2. gelir düzeyi, 3. gelir düzeyi, 4. gelir düzeyi, 5. gelir düzeyi), gelir düzeyinden memnuniyeti (çok memnun, memnun, orta, memnun değil, hiç memnun değil), gelirle ihtiyaçların karşılanma düzeyi (çok kolay, kolay, orta, zor, çok zor), refah düzeyi (düşük (0,1,2,3,4), orta (5), yüksek (6,7,8,9,10)) borcu olma durumu (evet, hayır) değişkenleri ekonomik faktörlerdir.

Bireyin sağlığından duyduğu memnuniyet (çok memnun, memnun, orta, memnun değil, hiç memnun değil), aldığı eğitimden duyduğu memnuniyet (çok memnun, memnun, orta, memnun değil, hiç memnun değil, eğitim almadı), sosyal hayatından duyduğu memnuniyet (çok memnun, memnun, orta, memnun değil, hiç memnun değil), kişisel bakımından duyduğu memnuniyet (çok memnun, memnun, orta, memnun değil, hiç memnun değil), umut (çok umutlu, umutlu, umutsuz, çok umutsuz), mutluluk kaynağı (başarı, sağlık, sevgi,

iş-para-diğer), yıl (2015, 2016, 2017, 2018, 2019) değişkenleri bireysel ve çevresel faktörlerdir.

Yöntem

Çalışmada veri düzenlemesi için Microsoft Excel ve MATLAB, ki-kare analizleri için SPSS 20, nitel tercih modelleri analizleri için STATA 14.1 programları kullanılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin mutluluk düzeylerine göre frekans ve yüzdeleri bulunmuştur. Mutluluk düzeyi ile modele dahil edilen değişkenler arasındaki ilişkinin ön incelenmesinin yapılması için ki-kare bağımsızlık testleri yapılmıştır ve sonrasında bireylerin mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olabilecek faktörleri belirlemek için sıralı lojistik regresyon, sıralı probit regresyon, genelleştirilmiş sıralı lojistik regresyon ve genelleştirilmiş sıralı probit regresyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular

Tanımlayıcı İstatistikler ve Ki-kare Testlerine İlişkin Bulgular

Bireylerin mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olabilecek olan faktörlere ilişkin bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir. Çalışmadaki bireylerin 21,2%'si 38-47 yaş aralığında ve %54'ü kadın ve büyük çoğunluğu (%73,7) evlidir. Sosyodemografik göstergeler açısından; bireylerin %15'i bir okul bitirmemişken %15,6'sı üniversite mezunu ve %24,8'i 4 kişilik hanehalkı büyüklüğüne sahiptir. Ekonomik göstergeler açısından; bireylerin %43,5'i bir işte çalışmakta, %25,3'ü en düşük gelir düzeyine sahip, %40,6'sı gelir düzeyinden memnun, %37,7'si geliri ile ihtiyaçlarını orta düzeyde karşılayabiliyor ve %44,6'sının refah düzeyi düşüktür. Bireysel ve çevresel göstergeler açısından ise; bireylerin %62,3'ü sağlığından memnun olduğu, %51,8'i aldığı eğitimden memnun olduğu, %46,5'inin sosyal hayatından memnun olduğu, %54,4'ünün kişisel bakımından memnun olduğu, %68,2'sinin kendi geleceğinden umutlu olduğu, %70,7'sinin mutluluk kaynağının sağlık olduğu tespit edilmiştir.

Ki-kare bağımsızlık testi sonuçlarına göre bireylerin mutluluk düzeyleri ile sosyodemografik, ekonomik, bireysel ve çevresel göstergeler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 2. Bireylerin Mutluluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Değişkenler	Mutluluk Düzeyi					f(%)	P
	Çok Mutlu	Mutlu	Orta	Mutsuz	Çok Mutsuz		
Sosyodemografik Göstergeler							
<i>Yaş</i>							
18-27	850(24,6)	4082(17,4)	2488(16,5)	565(13,5)	147(14)	8132(17,2)	0,000
28-37	894(25,8)	4848(20,7)	3212(21,3)	771(18,4)	206(19,6)	9931(21)	
38-47	653(18,9)	4716(20,1)	3453(22,9)	947(22,5)	240(22,9)	10009(21,2)	
48-57	457(13,2)	3930(16,8)	2811(18,7)	877(20,9)	229(21,8)	8304(17,6)	
58-67	342(9,9)	3008(12,8)	1827(12,1)	600(14,3)	145(13,8)	5922(12,6)	
68 ve fazlası	265(7,7)	2836(12,1)	1264(8,4)	440(10,5)	82(7,8)	4887(10,4)%9	
<i>Cinsiyet</i>							
Erkek	1444(41,7)	10171(43,4)	7390(49,1)	2186(52)	500(47,7)	21691(46)	0,000
Kadın	2017(58,3)	13249(56,6)	7665(50,9)	2014(48)	549(52,3)	25494(54)	
<i>Medeni Durum</i>							
Hiç Evlenmedi	515(14,9)	3529(15,1)	2802(18,6)	764(18,2)	198(18,9)	7808(16,5)	0,000
Evli	2805(81)	17943(76,6)	10711(71,1)	2667(63,5)	631(60,2)	34757(73,7)	
Boşandı-Eşi Öldü	141(4,1)	1948(8,3)	1542(10,2)	769(18,3)	220(21)	4620(9,8)	
<i>Eğitim Durumu</i>							
Bir Okul Bitirmedi	322(9,3)	3949(16,9)	1863(12,4)	743(17,7)	184(17,5)	7061(15)	0,000
İlkokul-Ortaokul	1667(48,2)	11156(47,6)	7361(48,9)	2035(48,5)	551(52,5)	22770(48,3)	
Lise	789(22,8)	4326(18,5)	3172(21,1)	760(18,1)	182(17,3)	9229(19,6)	
Yüksek Okul, Lisans	604(17,5)	3621(15,5)	2401(15,9)	606(14,4)	117(11,2)	7349(15,6)	
Lisansüstü-5 veya 6 Yıllık Fakülte	79(2,3)	368(1,6)	258(1,7)	56(1,3)	15(1,4)	776(1,6)	
<i>Hanehalkı Büyüklüğü</i>							
1 Kişi	89(2,6)	1152(4,9)	923(6,1)	402(9,6)	117(11,2)	2683(5,7)	0,000
2 Kişi	742(21,4)	5309(22,7)	3060(20,3)%9	875(20,8)	204(19,4)	10190(21,6)	
3 Kişi	875(25,3)	5497(23,5)	3698(24,6)	965(23)	235(22,4)	11270(23,9)	
4 Kişi	953(27,5)	5780(24,7)	3863(25,7)	887(21,1)	221(21,1)	11704(24,8)	
5 Kişi	422(12,2)	2923(12,5)	1873(12,4)	487(11,6)	131(12,5)	5836(12,4)	
6 Kişi ve Fazlası	380(11)	2759(11,8)	1638(10,9)	584(13,9)	141(13,4)	5502(11,7)	
Ekonomik Göstergeler							
<i>Çalışma Durumu</i>							
Çalışıyor	1550(44,8)	9780(41,8)	7003(46,5)	1752(41,7)	441(42)	20526(43,5)	0,000
Çalışmıyor	1911(55,2)	13640(58,2)	8052(53,5)	2448(58,3)	608(58)	26659(56,5)	
<i>Gelir Düzeyi</i>							
1. Gelir Düzeyi (en düşük düzey)	546(15,8)	5796(24,7)	3725(24,7)	1433(34,1)	452(43,1)	11952(25,3)	0,000

2. Gelir Düzeyi	598(17,3)	4039(17,2)	2577(17,1)	786(18,7)	160(15,3)	8160(17,3)	
3. Gelir Düzeyi	809(23,4)	4963(21,2)	3374(22,4)	849(20,2)	211(20,1)	10206(21,6)	
4. Gelir Düzeyi	711(20,5)	4423(18,9)	2908(19,3)	637(15,2)	154(14,7)	8833(18,7)	
5. Gelir Düzeyi (en yüksek düzey)	797(23)	4199(17,9)	2471(16,4)	495(11,8)	72(6,9)	8034(17)	
<i>Gelir Düzeyinden Memnuniyet</i>							
Çok Memnun	363(10,5)	347(1,5)	128(0,9)	17(0,4)	4(0,4)	859(1,8)	0,000
Memnun	1972(57)	11974(51,1)	4383(29,1)	703(16,7)	142(13,5)	19174(40,6)	
Orta	589(17)	5198(22,2)	4057(26,9)	569(13,5)	115(11)	10528(22,3)	
Memnun Değil	435(12,6)	5155(22)	5487(36,4)	2293(54,6)	417(39,8)	13787(29,2)	
Hiç Memnun Değil	102(2,9)	746(3,2)	1000(6,6)	618(14,7)	371(35,4)	2837(6)	
<i>Gelirle İhtiyaçların Karşılama Düzeyi</i>							
Çok Kolay	197(5,7)	417(1,8)	138(0,9)	24(0,6)	7(0,7)	783(1,7)	0,000
Kolay	842(24,3)	4475(19,1)	1613(10,7)	293(7)	53(5,1)	7276(15,4)	
Orta	1387(40,1)	9563(40,8)	5671(37,7)	1004(23,9)	175(16,7)	17800(37,7)	
Zor	807(23,3)	7250(31)	5857(38,9)	2006(47,8)	423(40,3)	16343(36,4)	
Çok Zor	228(6,6)	1715(7,3)	1776(11,8)	873(20,8%)	391(37,3)	4983(10,6)	
<i>Refah Düzeyi</i>							
Düşük	893(25,8)	8720(37,2)	7565(50,2)	3027(72,1)	834(79,5)	21039(44,6)	0,000
Orta	950(27,4)	7183(30,7)	4533(30,1)	787(18,7)	152(14,5)	13605(28,8)	
Yüksek	1618(46,7)	7517(32,1)	2957(19,6)	386(9,2)	63(6)	12541(26,6)	
<i>Borcu Olma Durumu</i>							
Evet	1029(29,7)	6736(28,8)	6333(42,1)	2002(47,7)	614(58,5)	16714(35,4)	0,000
Hayır	2432(70,3)	16684(71,2)	8722(57,9)	2198(52,3)	435(41,5)	30471(64,6)	
Bireysel ve Çevresel Göstergeler							
<i>Sağlıktan Duyulan Memnuniyet</i>							
Çok Memnun	833(24,1)	1305(5,6)	730(4,8)	111(2,6)	46(4,4)	3025(6,4)	0,000
Memnun	2066(59,7)	16589(70,8)	8454(56,2)	1885(44,9)	380(36,2)	29374(62,3)	
Orta	395(11,4)	3469(14,8)	3723(24,7)	797(19)	198(18,9)	8582(18,2)	
Memnun Değil	144(4,2)	1872(8)	1909(12,7)	1205(28,7)	266(25,4)	5396(11,4)	
Hiç Memnun Değil	23(0,7)	185(0,8)	239(1,6)	202(4,8)	159(15,2)	808(1,7)	
<i>Alınan Eğitimden Memnuniyet</i>							
Çok Memnun	427(12,3)	576(2,5)	294(2)	60(1,4)	16(1,5)	1373(2,9)	0,000
Memnun	1894(54,7)	13381(57,1)	7145(47,5)	1676(39,9)	356(33,9)	24452(51,8)	
Orta	366(10,6)	2728(11,6)	2498(16,6)	490(11,7)	134(12,8)	6216(13,2)	
Memnun Değil	511(14,8)	4180(17,8)	3563(23,7)	1357(32,3)	300(28,6)	9911(21)	
Hiç Memnun Değil	97(2,8)	660(2,8)	598(4)	249(5,9)	134(12,8)	1738(3,7)	
Eğitim almadı	166(4,8)	1895(8,1)	957(6,4)	368(8,8)	109(10,4)	3495(7,4)	
<i>Sosyal Hayat Memnuniyeti</i>							
Çok Memnun	359(10,4)	388(1,7)	134(0,9)	23(0,5)	5(0,5)	909(1,9)	0,000

Memnun	2089(60,4)	13389(57,2)	5320(35,3)	990(23,6)	155(14,8)	21943(46,5)	
Orta	537(15,5)	4864(20,8)	4027(26,7)	689(16,4)	136(13)	10253(21,7)	
Memnun Değil	388(11,2)	4277(18,3)	4779(31,7)	2091(49,8)	474(45,2)	12009(25,5)	
Hiç Memnun Değil	88(2,5)	502(2,1)	795(5,3)	407(9,7)	279(26,6)	2071(4,4)	
<i>Kişisel Bakım Memnuniyeti</i>							
Çok Memnun	413(11,9)	556(2,4)	254(1,7)	53(1,3)	17(1,6)	1293(2,7)	0,000
Memnun	2120(61,3)	15085(64,4)	6761(44,9)	1447(34,5)	274(26,1)	25687(54,4)	
Orta	500(14,4)	3915(16,7)	3413(22,7)	748(17,8)	156(14,9)	8732(18,5)	
Memnun Değil	374(10,8)	3535(15,1)	4064(27)	1647(39,2)	411(39,2)	10031(21,3)	
Hiç Memnun Değil	54(1,6)	329(1,4)	563(3,7)	305(7,3)	191(18,2)	1442(3,1)	
<i>Umut</i>							
Çok Umutlu	804(23,2)	1078(4,6)	381(2,5)	52(1,2)	34(3,2)	2349(5)	0,000
Umutlu	2312(66,8)	18857(80,5)	9445(62,7)	1402(33,4)	186(17,7)	32202(68,2)	
Umutlu Değil	257(7,4)	2990(12,8)	4170(27,7)	1923(45,8)	331(31,6)	9671(20,5)	
Hiç Umutlu Değil	88(2,5)	495(2,1)	1059(7)	823(19,6)	498(47,5)	2963(6,3)	
<i>Mutluluk Kaynağı</i>							
Başarı	261(7,5)	1577(6,7)	1428(9,5)	331(7,9)	94(9)	3691(7,8)	0,000
Sağlık	2335(67,5)	17388(74,2)	10296(68,4)	2729(65)	599(57,1)	33347(70,7)	
Sevgi	706(20,40)	3494(14,92)	2341(15,55)	567(13,50)	149(14,20)	7257(15,38)	
İş, Para ve Diğer	159(4,59)	961(4,10)	990(6,58)	573(13,64)	207(19,73)	2890(6,12)	
<i>Yıl</i>							
2015	760(22)	4594(19,6)	3035(20,2)	783(18,6)	225(21,4)	9397(19,9)	0,000
2016	671(19,4)	4820(20,6)	2592(17,2)	757(18)	141(13,4)	8981(19)	
2017	713(20,6)	5067(21,6)	3020(20,1)	878(20,9)	198(18,9)	9876(20,9)	
2018	686(19,8)	4618(19,7)	3305(22)	875(20,8)	235(22,4)	9719(20,6)	
2019	631(18,2)	4321(18,5)	3103(20,6)	907(21,6)	250(23,8)	9212(19,5)	

Model Tahminlerine İlişkin Bulgular

Çalışmada bireylerin mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olan faktörleri belirlemek için sıralı lojistik regresyon, sıralı probit regresyon, genelleştirilmiş sıralı lojistik regresyon ve genelleştirilmiş sıralı probit regresyon modelleri kullanılmıştır. Sıralı lojistik regresyon ve sıralı probit regresyon modellerinin önemli bir varsayımı olan paralel eğriler varsayımının geçerliliği test edilmiştir. Bu varsayımın göre sıfır hipotezi açıklayıcı değişkenlerin, bağımlı değişkenin farklı kesme noktaları arasında paralel bir etkiye sahip olduğunu ifade etmektedir (O'Connell, 2000). Test sonucuna göre paralel eğriler varsayımı sağlanmamaktadır ($\chi^2 = 2898$; $sd = 180$; $p = 0,000$). Paralel eğriler varsayımı sağlanmadığından ötürü bireylerin mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olan faktörlerin tespiti için genelleştirilmiş sıralı lojistik reg-

resyon ve genelleştirilmiş sıralı probit regresyon modelleri kullanılmıştır. Modellerde bağımlı değişkenin "hiç memnun değil" kategorisi referans kategori olarak alınmıştır.

Çalışmada kullanılan açıklayıcı değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantının olup olmadığı varyans büyüme faktörleri (Vif) aracılığıyla incelenmiştir. Çoklu doğrusal bağlantı açıklayıcı değişkenler arasındaki korelasyonu ifade etmektedir. Çoklu doğrusal bağlantının olmaması için varyans büyüme faktörünün 5'den büyük olmaması gerekmektedir (Çebi Karaaslan, 2021). Çalışmada çoklu doğrusal bağlantı problemi olan açıklayıcı değişken bulunmamaktadır. Genelleştirilmiş sıralı lojistik regresyon ve genelleştirilmiş sıralı probit regresyon modelleri tahmin sonuçları ve açıklayıcı değişkenlere ait vif değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Genelleştirilmiş Sıralı Lojistik Regresyon ve Genelleştirilmiş Sıralı Probit Regresyon Modelleri Tahmin Sonuçları

Değişkenler	GOLOGIT						GOPROBIT						Vif				
	Çok Mutlu		Mutlu		Orta		Mutsuz		Çok Mutlu		Mutlu			Orta		Mutsuz	
	β	Std. hata	β	Std. hata	β	Std. hata	β	Std. hata	β	Std. hata	β	Std. hata		β	Std. hata	β	Std. hata
Sosyodemografik Göstergeler																	
<i>Yaş (referans: 18-27)</i>																	
28-37	0,354 ^a	0,064	0,225 ^a	0,041	0,166 ^b	0,065	0,059	0,127	0,196 ^a	0,033	0,137 ^a	0,024	0,096 ^a	0,035	0,039	0,059	2,39
38-47	0,684 ^a	0,07	0,362 ^a	0,043	0,376 ^a	0,068	0,205	0,136	0,361 ^a	0,036	0,219	0,025	0,210 ^a	0,037	0,095	0,063	2,67
48-57	0,840 ^a	0,076	0,443 ^a	0,046	0,581 ^a	0,072	0,408 ^a	0,144	0,445 ^a	0,039	0,268	0,027	0,320 ^a	0,039	0,192 ^a	0,067	2,65
58-67	0,812 ^a	0,087	0,389 ^a	0,052	0,612 ^a	0,082	0,525 ^a	0,162	0,433 ^a	0,044	0,236	0,031	0,337 ^a	0,044	0,254 ^a	0,075	2,54
68 ve fazlası	0,652 ^a	0,101	0,03	0,059	0,213 ^b	0,093	-0,014	0,196	0,349 ^a	0,051	0,021	0,035	0,114 ^b	0,05	0,003	0,089	2,76
<i>Cinsiyet (referans: erkek)</i>																	
Kadın	-0,357 ^a	0,047	-0,368 ^a	0,026	-0,453 ^a	0,039	-0,03	0,077	-0,184 ^a	0,024	-0,221 ^a	0,015	-0,242 ^a	0,021	-0,021	0,036	1,46
<i>Medeni Durum (referans: evli)</i>																	
Hiç Evlenmedi	1,025 ^a	0,07	0,736 ^a	0,039	0,762 ^a	0,059	0,670 ^a	0,115	0,534 ^a	0,036	0,442 ^a	0,023	0,412 ^a	0,032	0,298 ^a	0,055	1,84
Boşandı-Eşi Öldü	0,687 ^a	0,105	0,647 ^a	0,044	0,904 ^a	0,056	0,704 ^a	0,103	0,335 ^a	0,049	0,392 ^a	0,026	0,505 ^a	0,031	0,342 ^a	0,05	1,52
<i>Eğitim Durumu (referans: ilkökul-ortaokul)</i>																	
Bir Okul	0,300 ^b	0,096	-0,377 ^a	0,046	-0,132 ^b	0,067	-0,372 ^b	0,144	0,141 ^a	0,046	-0,223 ^a	0,027	-0,066 ^c	0,037	-0,162 ^b	0,067	2,33
Bitirmedimed	0,102 ^c	0,053	0,130 ^a	0,03	0,067	0,048	-0,077	0,096	0,050 ^c	0,027	0,075 ^a	0,018	0,031	0,026	-0,033	0,045	1,32
Yüksek Okul, Lisans	0,348 ^a	0,064	0,118 ^a	0,036	0,264 ^a	0,057	0,041	0,122	0,176 ^a	0,032	0,070 ^a	0,022	0,133 ^a	0,031	0,012	0,055	1,56
Lisansüstü-5 veya 6 Yıllık Fakülte	0,290 ^b	0,141	0,308 ^a	0,088	0,403 ^a	0,147	0,671 ^b	0,293	0,169 ^b	0,074	0,192 ^a	0,053	0,217 ^a	0,077	0,282 ^b	0,137	1,14

<i>Hanehalkı Büyüklüğü (6 kişi ve daha fazlası)</i>																	
1 Kişi	0,042	0,143	0,334 ^a	0,064	0,038	0,085	0,01	0,163	0,033	0,068	0,202 ^a	0,038	0,023	0,047	0,032	0,079	1,96
2 Kişi	-0,052	0,078	0,170 ^a	0,042	-0,077	0,063	-0,081	0,127	-0,029	0,039	0,099 ^a	0,025	-0,042	0,034	-0,024	0,06	2,74
3 Kişi	-0,048	0,072	0,091 ^b	0,039	-0,123 ^b	0,058	-0,042	0,117	-0,015	0,036	0,055 ^b	0,024	-0,065 ^b	0,032	-0,018	0,056	2,54
4 Kişi	-0,086	0,07	0,01	0,038	-0,263 ^a	0,058	-0,202 ^c	0,118	-0,039	0,035	0,005	0,023	-0,143 ^a	0,031	-0,091	0,056	2,50
5 Kişi	0,054	0,08	0,005	0,043	-0,178 ^a	0,065	-0,07	0,13	0,03	0,04	0,002	0,026	-0,102 ^a	0,036	-0,027	0,062	1,85
Ekonomik Göstergeler																	
Çalışma Durumu (referans: çalışmıyor)																	
Çalışıyor	-0,027	0,049	-0,057 ^b	0,027	-0,072 ^c	0,041	0,153 ^c	0,081	-0,021	0,025	-0,037 ^b	0,016	-0,044 ^b	0,022	0,059	0,038	1,60
<i>Gelir Düzeyi (referans: 1. gelir düzeyi (en düşük düzeyi))</i>																	
2. Gelir Düzeyi	-0,265 ^a	0,066	0,046	0,034	0,011	0,05	-0,271 ^a	0,102	-0,123 ^a	0,032	0,026	0,02	-0,001	0,027	-0,130 ^a	0,048	1,49
3. Gelir Düzeyi	-0,266 ^a	0,064	0,179 ^a	0,033	0,05	0,05	0,014	0,097	-0,130 ^a	0,032	0,105 ^a	0,02	0,022	0,027	0,016	0,046	1,71
4. Gelir Düzeyi	-0,217 ^a	0,069	0,184 ^a	0,037	-0,019	0,056	-0,172	0,111	-0,109 ^a	0,034	0,109 ^a	0,022	-0,015	0,03	-0,068	0,052	1,82
5. Gelir Düzeyi (en yüksek düzey)	-0,234 ^a	0,076	0,043 ^a	0,037	-0,021	0,068	-0,545 ^a	0,156	-0,111 ^a	0,038	0,133 ^a	0,025	-0,017	0,036	-0,231 ^a	0,069	2,23
<i>Gelir Düzeyinden Memnuniyet (referans: memnun değil)</i>																	
Çok Memnun	-1,098 ^a	0,113	-0,635 ^a	0,107	-0,647 ^a	0,237	-0,515	0,51	-0,597 ^a	0,061	-0,369 ^a	0,061	-0,308 ^a	0,109	-0,215	0,208	1,41
Memnun	-0,605 ^a	0,063	-0,564 ^a	0,03	-0,569 ^a	0,05	-0,038	0,112	-0,292 ^a	0,03	-0,345 ^a	0,018	-0,298 ^a	0,026	0,003	0,049	2,07
Orta	-0,252 ^a	0,069	-0,195 ^a	0,03	-0,605 ^a	0,05	-0,187 ^c	0,113	-0,119 ^a	0,032	-0,122 ^a	0,018	-0,326 ^a	0,026	-0,067	0,05	1,56
Hiç Memnun Değil	-0,230 ^c	0,119	0,125 ^b	0,051	0,284 ^a	0,056	0,705 ^a	0,092	-0,099 ^c	0,055	0,080 ^a	0,031	0,185 ^a	0,032	0,384	0,046	1,32
<i>Gelirle İhtiyaçların Karşılanması Düzeyi (referans: zor)</i>																	
Çok Kolay	-0,671 ^a	0,11	-0,535 ^a	0,099	-0,417 ^b	0,2	-0,005	0,398	-0,363 ^a	0,061	-0,312 ^a	0,057	-0,204 ^b	0,098	0,01	0,174	1,14
Kolay	-0,188 ^a	0,061	-0,415 ^a	0,037	-0,374 ^a	0,068	-0,231	0,158	-0,095 ^a	0,031	-0,249 ^a	0,022	-0,190 ^a	0,035	-0,084	0,067	1,56
Orta	-0,056	0,051	-0,133 ^a	0,026	-0,343 ^a	0,043	-0,358 ^a	0,097	-0,026	0,025	-0,080 ^a	0,016	-0,178 ^a	0,022	-0,148 ^a	0,043	1,49
Çok Zor	-0,123	0,082	0,129 ^a	0,038	0,204 ^a	0,046	0,468 ^a	0,081	-0,051	0,039	0,078 ^a	0,023	0,119 ^a	0,026	0,240 ^a	0,04	1,25

<i>Refaah Düzeyi (referans: düşük)</i>																	
Orta	-0,210 ^a	0,051	-0,160 ^a	0,026	-0,433 ^a	0,042	-0,325 ^a	0,094	-0,105 ^a	0,025	-0,097 ^a	0,015	-0,228 ^a	0,022	-0,149 ^a	0,041	1,27
Yüksek	-0,554 ^a	0,05	-0,529 ^a	0,029	-0,747 ^a	0,057	-0,688 ^a	0,14	-0,285 ^a	0,025	-0,316 ^a	0,017	-0,364 ^a	0,028	-0,270 ^a	0,057	1,47
<i>Borcun Olma Durumu (referans: hayır)</i>																	
Evet	0,03	0,044	0,263 ^a	0,024	0,173 ^a	0,036	0,392 ^a	0,073	0,015	0,022	0,157 ^a	0,014	0,094 ^a	0,019	0,175 ^a	0,034	1,20
Bireysel ve Çevresel Göstergeler																	
<i>Sağlıklı Duyulan Memnuniyet (referans: memnun değil)</i>																	
Çok Memnun	-1,443 ^a	0,104	-0,901 ^a	0,058	-1,177 ^a	0,099	-0,547 ^a	0,179	-0,754 ^a	0,05	-0,552 ^a	0,035	-0,662 ^a	0,051	-0,278 ^a	0,083	1,77
Memnun	-0,440 ^a	0,092	-0,729 ^a	0,036	-0,930 ^a	0,045	-0,695 ^a	0,092	-0,201 ^a	0,042	-0,442 ^a	0,022	-0,524 ^a	0,025	-0,326 ^a	0,043	2,80
Orta	-0,306 ^a	0,101	-0,134 ^a	0,04	-0,772 ^a	0,052	-0,515 ^a	0,102	-0,134 ^a	0,046	-0,082 ^a	0,024	-0,433 ^a	0,029	-0,236 ^a	0,049	2,20
Hiç Memnun Değil	-0,205	0,231	0,133	0,094	0,282 ^a	0,09	0,751 ^a	0,125	-0,082	0,103	0,067	0,055	0,173 ^a	0,053	0,424 ^a	0,067	1,17
<i>Alınan Eğitimden Memnuniyet (referans: memnun değil)</i>																	
Çok Memnun	-0,560 ^a	0,096	-0,458 ^a	0,078	-0,398 ^a	0,137	-0,179	0,278	-0,333 ^a	0,051	-0,277 ^a	0,046	-0,214 ^a	0,07	-0,113	0,131	1,36
Memnun	-0,028	0,056	-0,219 ^a	0,029	-0,226 ^a	0,042	-0,118	0,087	-0,023	0,028	-0,133 ^a	0,017	-0,120 ^a	0,023	-0,056	0,041	1,90
Orta	0,101	0,075	0,014	0,037	-0,333 ^a	0,057	-0,089	0,112	0,042	0,037	0,009	0,022	-0,183 ^a	0,031	-0,062	0,053	1,48
Hiç Memnun Değil	-0,034	0,121	0,023	0,061	0,027	0,077	0,388 ^a	0,123	-0,041	0,059	0,008	0,036	0,023	0,043	0,187 ^a	0,062	1,19
Eğitim almadı	-0,236 ^c	0,124	-0,021	0,057	-0,119	0,082	0,405 ^b	0,172	-0,115 ^c	0,06	-0,017	0,034	-0,076	0,045	0,134	0,081	2,02
<i>Sosyal Hayat Memnuniyeti (referans: memnun değil)</i>																	
Çok Memnun	-0,635 ^a	0,128	-0,804 ^a	0,113	-0,646 ^a	0,22	-0,837 ^a	0,48	-0,349 ^a	0,068	-0,472 ^a	0,065	-0,328 ^a	0,107	-0,354 ^a	0,21	1,68
Memnun	-0,397 ^a	0,07	-0,458 ^a	0,033	-0,437 ^a	0,05	-0,559 ^a	0,115	-0,193 ^a	0,033	-0,279 ^a	0,02	-0,233 ^a	0,027	-0,223 ^a	0,051	2,56
Orta	-0,101	0,078	-0,144 ^a	0,034	-0,470 ^a	0,052	-0,330 ^a	0,112	-0,045	0,037	-0,090 ^a	0,021	-0,259 ^a	0,028	-0,141 ^a	0,05	1,93
Hiç Memnun Değil	-0,341 ^b	0,141	0,08	0,066	-0,069	0,074	0,317 ^a	0,115	-0,153 ^b	0,068	0,048	0,04	-0,028	0,043	0,171 ^a	0,059	1,61
<i>Kişisel Bakım Memnuniyeti (referans: memnun değil)</i>																	
Çok Memnun	-0,812 ^a	0,116	-0,452 ^a	0,088	-0,431 ^a	0,15	-0,248	0,277	-0,442 ^a	0,061	-0,280 ^a	0,052	-0,241 ^a	0,077	-0,147	0,126	1,65

Memnun	-0,280 ^a	0,071	-0,383 ^a	0,033	-0,398 ^a	0,048	-0,294 ^a	0,098	-0,129 ^a	0,034	-0,230 ^a	0,02	-0,221 ^a	0,026	-0,144 ^a	0,046	2,62
Orta	-0,183 ^b	0,08	-0,120 ^a	0,037	-0,231 ^a	0,053	-0,251 ^b	0,109	-0,075 ^c	0,038	-0,071 ^a	0,022	-0,132 ^a	0,029	-0,119 ^b	0,051	1,96
Hiç Memnun Değil	0,26	0,17	0,231 ^a	0,078	0,280 ^a	0,085	0,057 ^a	0,129	0,140 ^c	0,08	0,132 ^a	0,046	0,166 ^a	0,049	0,072	0,067	1,52
<i>Umut (referans: hiç umutlu değil)</i>																	
Çok Umutlu	-1,624 ^a	0,124	-1,723 ^a	0,075	-1,632 ^a	0,122	-1,033 ^a	0,189	-0,877 ^a	0,059	-1,027 ^a	0,043	-0,924 ^a	0,06	-0,574 ^a	0,084	1,94
Umutlu	-0,291 ^b	0,116	-1,217 ^a	0,052	-1,699 ^a	0,051	-2,287 ^a	0,097	-0,130 ^b	0,052	-0,730 ^a	0,03	-0,961 ^a	0,029	-1,065 ^a	0,044	4,37
Umutlu Değil	0,213 ^c	0,127	-0,418 ^a	0,054	-0,641 ^a	0,049	-1,216 ^a	0,081	0,104 ^c	0,057	-0,240 ^a	0,031	-0,391 ^a	0,029	-0,621 ^a	0,04	3,54
<i>Mutluluk Kaynağı (referans: sevgi)</i>																	
Başarı	0,068	0,075	0,343 ^a	0,041	0,189 ^a	0,063	0,414 ^a	0,123	0,041	0,038	0,209 ^a	0,024	0,099 ^a	0,034	0,186 ^a	0,058	1,11
Sağlık	0,12	0,164	0,406 ^a	0,078	0,649 ^a	0,097	0,526 ^a	0,186	0,067	0,08	0,253 ^a	0,047	0,366 ^a	0,055	0,284 ^a	0,09	1,02
İş, Para ve Diğer	-0,252 ^a	0,046	0,160 ^a	0,027	0,328 ^a	0,04	0,474 ^a	0,077	-0,125 ^a	0,023	0,099 ^a	0,016	0,181 ^a	0,022	0,228 ^a	0,037	1,05
<i>Yıl (referans: 2015)</i>																	
2016	0,133 ^b	0,059	-0,053	0,034	0,082	0,054	-0,149	0,114	0,067 ^b	0,03	-0,029	0,02	0,053 ^c	0,029	-0,069	0,052	1,60
2017	0,164 ^a	0,058	0,041	0,033	0,099 ^c	0,052	-0,011	0,105	0,072 ^b	0,029	0,024	0,02	0,052 ^c	0,028	-0,004	0,049	1,64
2018	0,214 ^a	0,059	0,136 ^a	0,033	0,111 ^b	0,052	0,095	0,101	0,101 ^a	0,03	0,082 ^a	0,02	0,072 ^a	0,028	0,048	0,047	1,64
2019	0,305 ^a	0,061	0,187 ^a	0,034	0,237 ^a	0,052	0,175 ^c	0,1	0,149 ^a	0,031	0,114 ^a	0,02	0,131 ^a	0,028	0,083 ^c	0,048	1,62
<i>Sabit Terim</i>	4,192	0,186	1,762	0,086	0,537	0,11	-2,021	0,214	2,205	0,087	1,063	0,051	0,279	0,061	-1,169	0,101	

^ap < 0,01; ^bp < 0,05; ^cp < 0,10

Tablo 4. Modellerin Karşılaştırma Kriterleri

Kriterler	OLOGIT	OPROBIT	GOLOGIT	GOPROBIT
Pseudo R ²	0,154	0,152	0,178	0,180
Cox-Snell/M	0,309	0,306	0,349	0,351
AIC	96266,917	96457,566	93837,703	93661,765
BIC	96827,674	97018,324	95975,59	95799,652
P	0.000	0.000	0.000	0.000
N	47185	47185	47185	47185

OLOGIT: Sıralı Lojistik Regresyon, OPROBIT: Sıralı Probit Regresyon, GOLOGIT: Genelleştirilmiş Sıralı Lojistik Regresyon, GOPROBIT: Genelleştirilmiş Sıralı Probit Regresyon

Tahmin edilen modeller istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur ve kullanılan modellerin karşılaştırma kriterleri Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4’deki modellerden, AIC ve BIC değerlerinin en küçük ve Pseudo R² değerinin en büyük olduğu model olan genelleştirilmiş sıralı probit regresyon modelinin en iyi model olduğu söylemek mümkündür. Genelleştirilmiş sıralı probit regresyon model tahmini sonucunda değişkenler marjinal etkiler yardımıyla yorumlanacaktır. Tablo 5’de bireylerin mutluluk düzeylerini etkileyen faktörlerin marjinal etkileri ve standart hataları gösterilmektedir.

Tablo 5’de verilen genelleştirilmiş sıralı probit regresyon modeline göre; bireyin yaşının 28-37 aralığında, 38-47 aralığında, 48-57 aralığında, 58-67 aralığında olması referans gruba göre yaşamından mutlu olma olasılığını sırasıyla %2, %2,7, %3,3, %2,4, %3,3 azaltmakta iken 68 yaş ve üstü olması %3,3 arttırmaktadır. Bireyin yaşının 28-37 aralığında, 38-47 aralığında, 48-57 aralığında, 58-67 aralığında, 68 yaş ve üstü olması referans gruba göre yaşamından mutsuz olma olasılığını sırasıyla %1,2, %2,5, %3,7, %3,7, %1,6 arttırmaktadır. Kadın bireylerin erkek bireylere göre yaşamından mutlu olma olasılığı %4,8 daha fazla, mutsuz olma olasılığı %3,2 daha azdır. Hiç evlenmemiş olan bireylerin evli bireylere göre yaşamından mutlu olma olasılığı %7,7 daha az, mutsuz olma olasılığı %4,5 daha fazladır. Benzer şekilde, boşanmış veya eşi ölmüş bireylerin evli bireylere göre yaşamından mutlu olma olasılığı %8,4 daha az, mutsuz olma olasılığı %5,6 daha fazladır. Bir okul mezunu olmayan bireylerin ilköğretim mezunu olanlara kıyasla mutlu olma olasılıkları %8,6 daha fazla iken çok mutsuz olma olasılıkları daha azdır. Bireyin yüksekokul-lisans, lisansüstü-5 veya 6 yıllık fakülte mezunu olması yaşamından çok mutlu olma olasılığını referans gruba göre sırasıyla %2, %1,9 azaltmaktadır ve mutsuz olma olasılıklarını da sırasıyla %1,8, %1,9 arttırmaktadır.

Ekonomik göstergeler açısından; Çalışan bireyler çalışmayanlara kıyasla daha mutlu olduğu tespit edilmiş-

tir. Bireylerin gelir düzeyinin 2. Gelir düzeyi, 3. Gelir düzeyi, 4. Gelir düzeyi, 5. Gelir düzeyi olması yaşamından çok mutlu olma olasılığını referans gruba göre sırasıyla %1,4, %1,5, %1,2, %1,3 arttırmaktadır. Gelir düzeyinden memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu olma, mutlu olma olasılığı sırasıyla referans gruba göre %3,3, %7,4 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %4,1 daha azdır. Gelir düzeyinden hiç memnun olmayan bireylerin yaşamından mutlu olma olasılığı referans gruba göre %3,6 daha az iken mutsuz, çok mutsuz olma olasılığı sırasıyla %1,1, %1,5 daha fazladır. Geliriyle ihtiyaçlarını çok kolay karşılayan bireylerin yaşamından çok mutlu olma, mutlu olma olasılığı sırasıyla referans gruba göre %4,1 %5,6 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %2,8 daha azdır. Refah düzeyi orta ve yüksek olan bireylerin yaşamlarından bir bütün olarak çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %1,2 ve %3,2, %1,8 ve %6,6 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %2,6 ve %4 daha azdır. Borcu olan bireylerin olmayanlara kıyasla yaşamından mutlu olma olasılığı %4,7 daha az iken, mutsuz olma olasılığı daha fazladır.

Bireysel ve çevresel göstergeler açısından; sağlığından çok memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %8,6, %8,7 daha fazla iken mutsuz, çok mutsuz olma olasılığı sırasıyla %8, %1,1 daha azdır. Sağlığından hiç memnun olmayan bireylerin yaşamından mutlu olma olasılığı referans gruba göre %3 daha az iken çok mutsuz olma olasılığı %1,6 daha fazladır. Aldığı eğitimden çok memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %3,8, %4,8 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %2,5 daha azdır. Aldığı eğitimden hiç memnun olmayan bireylerin mutsuz olasılığı daha fazladır. Sosyal hayatından çok memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %4, %10,8 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %3,2 daha azdır. Sosyal hayatından memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla

Tablo 5. Genelleştirilmiş Sıralı Probit Regresyon Modeli Marjinal Etkileri

Değişkenler dy/dx	Çok Mutlu		Mutlu		Orta		Mutsuz		Çok Mutsuz	
	Std. hata	dy/dx	Std. hata	dy/dx	Std. hata	dy/dx	Std. hata	dy/dx	Std. hata	
Sosyodemografik Göstergeler										
<i>Yaş (referans: 18-27)</i>										
28-37	-0,022 ^a	0,004	-0,020 ^a	0,008	0,030 ^a	0,008	0,012 ^a	0,004	0,001	0,002
38-47	-0,041 ^a	0,004	-0,027 ^a	0,008	0,040 ^a	0,008	0,025 ^a	0,005	0,004	0,002
48-57	-0,051 ^a	0,004	-0,033 ^a	0,009	0,040 ^a	0,009	0,037 ^a	0,005	0,007 ^a	0,003
58-67	-0,049 ^a	0,005	-0,024 ^b	0,010	0,027 ^a	0,010	0,037 ^a	0,006	0,010 ^a	0,003
68 ve fazlası	-0,040 ^a	0,006	0,033 ^a	0,012	-0,009 ^a	0,011	0,016 ^b	0,007	0,000	0,003
<i>Cinsiyet (referans: erkek)</i>										
Kadın	0,021 ^a	0,003	0,048 ^a	0,005	-0,036 ^a	0,005	-0,032 ^a	0,003	-0,001	0,001
<i>Medeni Durum (referans: evli)</i>										
Hiç Evlenmedi	-0,061 ^a	0,004	-0,077 ^a	0,008	0,081 ^a	0,007	0,045 ^a	0,004	0,011 ^a	0,002
Boşandı-Eşi Öldü	-0,038 ^a	0,006	-0,084 ^a	0,009	0,053 ^a	0,008	0,056 ^a	0,004	0,013 ^a	0,002
<i>Eğitim Durumu (referans: ilkokul-ortaokul)</i>										
Bir Okul Bitirmedi	-0,016 ^a	0,005	0,086 ^a	0,009	-0,061 ^a	0,008	-0,003	0,005	-0,006 ^b	0,003
Lise	-0,006 ^c	0,003	-0,018 ^a	0,006	0,019 ^a	0,006	0,005	0,003	-0,001	0,002
Yüksek Okul, Lisans	-0,020 ^a	0,004	-0,002	0,007	0,004	0,007	0,018 ^a	0,004	0,000	0,002
Lisansüstü-5 veya 6 Yıllık Fakülte	-0,019 ^b	0,008	-0,041 ^b	0,017	0,030 ^c	0,017	0,019 ^c	0,010	0,011 ^b	0,005
<i>Hanehalkı Büyüklüğü (6 kişi ve daha fazlası)</i>										
1 Kişi	-0,004	0,008	-0,059 ^a	0,013	0,060 ^a	0,012	0,002	0,006	0,001	0,003
2 Kişi	0,003	0,004	-0,034 ^a	0,008	0,037 ^a	0,008	-0,005	0,005	-0,001	0,002
3 Kişi	0,002	0,004	-0,019 ^a	0,008	0,026 ^a	0,007	-0,008 ^c	0,004	-0,001	0,002
4 Kişi	0,004	0,004	-0,006	0,008	0,021 ^a	0,007	-0,016 ^a	0,004	-0,003	0,002
5 Kişi	-0,003	0,005	0,003	0,009	0,015 ^c	0,008	-0,013 ^a	0,005	-0,001	0,002
Ekonomik Göstergeler										
<i>Çalışma Durumu (referans: çalışmıyor)</i>										
Çalışıyor	0,002	0,003	0,009 ^c	0,005	-0,005	0,005	-0,008 ^a	0,003	0,002	0,001
<i>Gelir Düzeyi (referans: 1. gelir düzeyi (en düşük düzey))</i>										
2. Gelir Düzeyi	0,014 ^a	0,004	-0,022 ^a	0,007	0,008 ^a	0,006	0,005	0,004	-0,005 ^a	0,002
3. Gelir Düzeyi	0,015 ^a	0,004	-0,048 ^a	0,007	0,030 ^a	0,006	0,002	0,004	0,001	0,002
4. Gelir Düzeyi	0,012 ^a	0,004	-0,047 ^a	0,007	0,036 ^a	0,007	0,001	0,004	-0,003	0,002
5. Gelir Düzeyi (en yüksek düzey)	0,013 ^a	0,004	-0,054 ^a	0,008	0,044 ^a	0,008	0,007	0,005	-0,009 ^a	0,003
<i>Gelir Düzeyinden Memnuniyet (referans: memnun değil)</i>										
Çok Memnun	0,068 ^a	0,007	0,047 ^b	0,018	-0,073 ^a	0,021	-0,034 ^b	0,014	-0,008	0,008
Memnun	0,033 ^a	0,003	0,074 ^a	0,006	-0,067 ^a	0,006	-0,041 ^a	0,003	0,000	0,002
Orta	0,014 ^a	0,004	0,025 ^a	0,006	0,007	0,006	-0,042 ^a	0,003	-0,003	0,002
Hiç Memnun Değil	0,011 ^c	0,006	-0,036 ^a	0,010	-0,001	0,009	0,011 ^a	0,004	0,015 ^a	0,002
<i>Gelirle İhtiyaçların Karşılama Düzeyi (referans: zor)</i>										
Çok Kolay	0,041 ^a	0,007	0,056 ^a	0,018	-0,069 ^a	0,019	-0,028 ^b	0,012	0,000	0,007

Kolay	0,011 ^a	0,004	0,067 ^a	0,007	-0,052 ^a	0,007	-0,023 ^a	0,005	-0,003	0,003
Orta	0,003	0,003	0,022 ^a	0,005	-0,001	0,005	-0,019 ^a	0,003	-0,006 ^a	0,002
Çok Zor	0,006	0,004	-0,030 ^a	0,007	0,008	0,007	0,007 ^b	0,003	0,009 ^a	0,002
<i>Refah Düzeyi (referans: düşük)</i>										
Orta	0,012 ^a	0,003	0,018 ^a	0,005	0,001	0,005	-0,026 ^a	0,003	-0,006 ^a	0,002
Yüksek	0,032 ^a	0,003	0,066 ^a	0,006	-0,048 ^a	0,006	-0,040 ^a	0,004	-0,010 ^a	0,002
<i>Borcun Olma Durumu (referans: hayır)</i>										
Evet	-0,002	0,003	-0,047 ^a	0,005	0,036 ^a	0,004	0,006 ^b	0,003	0,007 ^a	0,001
Bireysel ve Çevresel Göstergeler										
<i>Sağlıktan Duyulan Memnuniyet (referans: memnun değil)</i>										
Çok Memnun	0,086 ^a	0,006	0,087 ^a	0,011	-0,081 ^a	0,011	-0,080 ^a	0,006	-0,011 ^a	0,003
Memnun	0,023 ^a	0,005	0,115 ^a	0,007	-0,066 ^a	0,006	-0,060 ^a	0,003	-0,012 ^a	0,002
Orta	0,015 ^a	0,005	0,010	0,008	0,034 ^a	0,007	-0,051 ^a	0,004	-0,009 ^a	0,002
Hiç Memnun Değil	0,009	0,012	-0,030	0,018	-0,003	0,015	0,008	0,007	0,016 ^a	0,003
<i>Alınan Eğitimden Memnuniyet (referans: memnun değil)</i>										
Çok Memnun	0,038 ^a	0,006	0,048 ^a	0,014	-0,057 ^a	0,015	-0,025 ^a	0,009	-0,004	0,005
Memnun	0,003	0,003	0,039 ^a	0,006	-0,025 ^a	0,005	-0,014 ^a	0,003	-0,002	0,002
Orta	-0,005	0,004	0,002	0,007	0,028 ^a	0,007	-0,023 ^a	0,004	-0,002	0,002
Hiç Memnun Değil	0,005	0,007	-0,007	0,012	-0,001	0,011	-0,004	0,005	0,007 ^a	0,002
Eğitim almadı	0,013 ^c	0,007	-0,008	0,012	0,005	0,010	-0,016 ^b	0,006	0,005	0,003
<i>Sosyal Hayat Memnuniyeti (referans: memnun değil)</i>										
Çok Memnun	0,040 ^a	0,008	0,108 ^a	0,020	-0,102 ^a	0,021	-0,032 ^b	0,014	-0,013	0,008
Memnun	0,022 ^a	0,004	0,065 ^a	0,007	-0,055 ^a	0,006	-0,024 ^a	0,004	-0,008 ^a	0,002
Orta	0,005	0,004	0,023 ^a	0,007	0,008	0,006	-0,030 ^a	0,004	-0,005 ^a	0,002
Hiç Memnun Değil	0,017 ^b	0,008	-0,032 ^b	0,013	0,019	0,012	-0,010 ^c	0,005	0,007 ^a	0,002
<i>Kişisel Bakım Memnuniyeti (referans: memnun değil)</i>										
Çok Memnun	0,050 ^a	0,007	0,037 ^b	0,016	-0,054 ^a	0,016	-0,028 ^a	0,010	-0,006	0,005
Memnun	0,015 ^a	0,004	0,057 ^a	0,007	-0,042 ^a	0,006	-0,025 ^a	0,003	-0,005 ^a	0,002
Orta	0,009 ^c	0,004	0,014	0,007	-0,004	0,007	-0,014 ^a	0,004	-0,005 ^b	0,002
Hiç Memnun Değil	-0,016	0,009	-0,025	0,015	0,018	0,014	0,020 ^a	0,006	0,003	0,003
<i>Umut (referans: hiç umutlu değil)</i>										
Çok Umumlu	0,100 ^a	0,007	0,221 ^a	0,013	-0,194 ^a	0,013	-0,105 ^a	0,007	-0,022 ^a	0,003
Umumlu	0,015 ^b	0,006	0,213 ^a	0,009	-0,096 ^a	0,009	-0,092 ^a	0,004	-0,041 ^a	0,002
Umumlu Değil	-0,012	0,007	0,087 ^a	0,010	-0,021 ^b	0,009	-0,030 ^a	0,004	-0,024 ^a	0,002
<i>Mutluluk Kaynağı (referans: sevgi)</i>										
Başarı	-0,005	0,004	-0,061 ^a	0,008	0,052 ^a	0,008	0,007	0,004	0,007 ^a	0,002
Sağlık	-0,008	0,009	-0,071 ^a	0,016	0,028 ^b	0,014	0,040 ^a	0,007	0,011 ^a	0,003
İş, Para ve Diğer	0,014 ^a	0,003	-0,045 ^a	0,005	0,006	0,005	0,016 ^a	0,003	0,009 ^a	0,001
<i>Yıl (referans: 2015)</i>										
2016	-0,008 ^b	0,003	0,017 ^b	0,007	-0,016 ^b	0,006	0,010 ^b	0,004	-0,003	0,002
2017	-0,008 ^b	0,003	0,001	0,006	0,000	0,006	0,007 ^c	0,004	0,000	0,002
2018	-0,011 ^a	0,003	-0,014 ^b	0,006	0,016 ^b	0,006	0,008 ^b	0,004	0,002	0,002
2019	-0,017 ^a	0,004	-0,019 ^a	0,007	0,018 ^a	0,006	0,015 ^a	0,004	0,003	0,002

^ap < 0,01; ^bp < 0,05; ^cp < 0,10

%2,2, %6,5 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %3,2 daha azdır. Kişisel bakımından çok memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %5, %3,7 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %2,8 daha azdır. Kişisel bakımından memnun olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %1,5, %5,7 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %2,5 daha azdır. Kişisel bakımından hiç memnun olmayan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %1,6, %2,5 daha az iken mutsuz olma olasılığı %2 daha fazladır. Kendi geleceğinden çok umutlu olan bireylerin yaşamından çok mutlu, mutlu olma olasılığı referans gruba göre sırasıyla %10, %22,1 daha fazla iken mutsuz olma olasılığı %10,5 daha azdır. Bireylerin çok mutlu olma olasılıkları 2015 yılına kıyasla diğer yıllarda azalmış, çok mutsuz olma olasılığı artmıştır.

Tartışma

Çalışma sonucunda, sosyodemografik göstergeler açısından, en mutlu bireyler gençler iken en mutsuz bireylerin orta yaşlı bireyler olduğu ve yaşlı bireylerin orta yaşlılara kıyasla daha mutlu olduğunu söylemek mümkündür. Bu durumun, hayata dair çabaların en fazla sarf edildiği yaşın orta yaş olması ve genç yaşlarda daha sorumluluğu az bir hayat, yaşlılık zamanında ise daha rahat bir hayatın sürülmesiyle ilişkili olduğu söylenebilir. Literatürde benzer sonuçlar bulan çalışmalar mevcuttur (Atay, 2012; Blanchflower ve Oswald, 2004; Capecchi, Iannario ve Simone, 2018; Chen ve Short, 2008; Ekici ve Koydemir, 2013). Ayrıca literatürde genç bireylerin daha mutsuz olduğunu bulan çalışmalar da mevcuttur (Fernández-Ballesteros, Zamarrón ve Ruiz, 2001; Peterson, Park ve Seligman, 2005).

Kadınlar erkeklerle kıyasla daha mutludur. Bu bulgu literatürde birçok çalışmayı desteklemektedir (Carella, García-Pereiro ve Pace, 2020; Duffrin ve Larsen, 2014; Ekici ve Koydemir, 2013; Greenstein, 2016; Lu, 2000; Marks ve Fleming, 1999; Mookherjee, 1997; Wood, Rhodes ve Whelan, 1989). Bu durum, kadınların erkeklere kıyasla daha duygusal olmaları ile ve küçük şeyler ile daha kolay mutlu olmaları ile ilişkili olabilir.

En mutlu bireyler sırasıyla, evliler, hiç evlenmemişler ve boşanmış-eşi ölmüş olan bireylerdir. Evli bireyleri daha mutlu bulan çalışmalar mevcuttur (Alkan ve Kavalcı, 2023; Atay, 2012; Bülbül ve Giray, 2011; Capecchi vd., 2018; Çebi Karaaslan vd., 2021; Ekici ve Koydemir, 2013; Fernández-Ballesteros vd., 2001; Graham, Eggers ve Sukhtankar, 2004; Kangal, 2013; Lee, Seccombe ve Shehan, 1991; Marks ve Fleming, 1999; Myers 2000; Shinan-Altman vd., 2020; Veenhoven ve Dumludağ, 2015). Bu durum, bireylerin hayatı yalnız

yaşamaktan ziyade, hayat arkadaşlarıyla çocuklarıyla yaşamalarının daha fazla hayattan zevk almalarına sebebiyet vermesi ile ilişkili olabilir.

Bir okul bitirmeyen bireyler, ilkokul-ortaokul mezunu olanlara kıyasla daha mutludur. Lise ve üniversite mezuniyeti mutluluğu azaltırken mutsuzluğu arttırmaktadır. Bu durumun ülkemizde eğitilmiş olma ayrıcalığının ve eğitim farkındalığına sunulan değer kadar olmaması ile ilişkili olabilir. Eğitim ile ilgili benzer sonuçlar bulan çalışmalar da mevcuttur. (Akın ve Şentürk, 2012; Öndes, 2019; Servet, 2017). Hatta, literatürde üniversite mezuniyetinin mutluluk üzerinde etkisinin olmadığını bulan çalışmalar da mevcuttur (Capecchi vd., 2018; Carella vd., 2020).

Ekonomik göstergeler açısından; çalışan bireyler çalışmayanlara kıyasla daha mutludur. Benzer sonuçlar bulan çalışmalar mevcuttur (Capecchi vd., 2018; Frey ve Stutzer, 2000; Lelkes, 2006; Marks ve Fleming, 1999). Mutlu birey, potansiyel mutlu çalışan demektir. Marks ve Fleming (1999) çalışmalarında, mutlu bireylerin eğer istihdam edilirse, işte kalma olasılıklarının daha yüksek olduğunu ve işsizler ise bir işe girme olasılıklarının daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Gelir düzeyindeki artışın bireylerin mutluluğu üzerinde olumlu etkisinin olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte azalan gelir etkisini de göz ardı etmemek gerekir. Bu sonuçlara paralel olarak refah düzeyi arttıkça bireylerin mutlu olma olasılığı artmış, mutsuz olma olasılığı ise azalmıştır. Literatürde benzer sonuçlar bulan çalışmalar mevcuttur (Akın ve Şentürk, 2012; Atay, 2012; Blanchflower ve Oswald, 2004; Di Tella, MacCulloch ve Oswald, 2003; Diener ve Diener, 2009; Ekici ve Koydemir, 2013; Fernández-Ballesteros vd., 2001; Graham vd., 2004; Kırıcı-Çevik ve Korkmaz, 2014; Marks ve Fleming, 1999; Schyns, 2001; Veenhoven ve Dumludağ, 2015).

Gelir düzeyinden memnuniyet mutluluğu arttırmaktadır ve geliriyle ihtiyaçlarını çok zor karşılayan bireylerin yaşamından mutlu olma olasılığı daha az iken mutsuz olma olasılığı daha fazladır. Borcu olan bireylerin olmayanlara kıyasla yaşamından mutlu olma olasılığı daha az iken, mutsuz olma olasılığı daha fazladır.

Bireysel ve çevresel göstergeler açısından; bireylerin sağlıklarından yana memnuniyetleri arttıkça mutlulukları artmaktadır. Bu beklenen bir sonuçtur. Sağlık insanlar için vazgeçilmez bir olgudur. Önceki çalışmalar incelendiğinde sağlığın bireylerin mutluluğu üzerinde oldukça etkili olduğunu bulan birçok çalışma mevcuttur (Akın ve Şentürk, 2012; Bussiére vd., 2021; Carandang vd., 2020; Çebi-Karaaslan vd., 2021; Fernández-Ballesteros vd., 2001; Graham vd., 2004; Larson, 1978, Lelkes, 2006; Selim, 2008).

Sosyal hayatından memnun olan bireylerin mutlu olma olasılığı daha fazla iken mutsuz olma olasılığı daha

azdır. Literatürde benzer sonuçlar bulan çalışmalar mevcuttur (Capecchi vd., 2018; Carella vd., 2020; Çebi-Karaaslan vd., 2021; Elliot, Cullen ve Calitz, 2018; Fernández-Ballesteros vd., 2001; Lelkes, 2006; Myers 2000; Öndes, 2019; Pichler, 2006; Sirgy ve Cornwell; 2001). Benzer şekilde, kendine ayırdığı vakitten memnun olan bireylerin mutlu olma olasılığı daha fazla iken mutsuz olma olasılığı daha azdır. Mutluluk, aslında bireyin çevresindekilerle paylaştığı bir duygudur. Birey, kendine ayırdığı vakitten ne kadar tatminkar ise ve çevresindeki bireyler ile ne kadar iyi paylaşımlara sahip ise o kadar mutlu tam tersine ne kadar kötü deneyimlere sahipse o kadar mutsuz olması söz konusudur.

Kendi geleceğinden umutlu olan bireylerin mutlu olma olasılığı daha fazla iken mutsuz olma olasılığı daha azdır. Umut bir insan için her şeydir. Bir bakıma umutlu olmak mutlu olmak demektir. Ayrıca, bireylerin çok mutlu olma olasılıkları 2015 yılına kıyasla diğer yıllarda azalmış ve çok mutsuz olma olasılığı artmıştır. Bu bağlamda, çalışma kapsamında ele alınan dönem itibariyle yılların ilerlemesinin mutluluğu azalttığı yani zaman ile mutluluk arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucu, ele alınan dönem itibariyle fert başına milli gelirin sürekli bir biçimde azalması, insanların giderek daha fazla doyumsuz hale gelmesi, yaşanan küresel krizler ve doğal afetler ile açıklamak mümkündür.

Sonuç

Türkiye’de bireylerin mutluluk düzeylerini etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmada genel olarak sosyodemografik, ekonomik, bireysel ve çevresel faktörlerin bireylerin mutluluğu üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Bireyin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi, gelir düzeyinden memnuniyet düzeyi, gelir ihtiyaçlarını karşılama düzeyi, refah düzeyi, borç durumu, sağlık memnuniyeti, sosyal hayat memnuniyeti, eğitim memnuniyeti, kişisel bakım memnuniyeti, geleceğe yönelik umutları mutluluk düzeyi üzerinde etkilidir. Bu faktörlerin mutluluğu ne yönde ve ne ölçüde etkilediğinin araştırılması, yöneticilere ve karar vericilere uygulanacak politikalara yön vermede sağlayacağı büyük faydalar açısından önemlidir. Çünkü bireylerin mutluluğu, toplumun mutluluğunu etkilemekte ve böylece toplumsal şiddet, suç oranları vb. birçok olumsuz toplumsal hadisenin önüne geçilebilmektedir.

Bu çalışmada bireylerin mutluluk düzeylerini etkileyen faktörler hakkında önemli bilgiler sunulmuştur. Çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında, politika yapıcı ve karar vericilere, iş imkânlarını geliştirmeye, iş dünyasında eğitilmiş bireylere verilen değeri arttırmaya, evliliği

teşvik etmeye, ekonomik koşulları iyileştirmeye yönelik politikalar benimsemeleri ve özellikle mutluluğumuzu oldukça olumsuz etkileyen Covid-19 gibi bir küresel salgınla başa çıkmaya çalışıldığı zamanlarda sağlık ile ilgili politikalara daha fazla önem vermeleri tavsiye edilmektedir.

Çalışmanın çeşitli açılardan sınırlamaları vardır. Veri setinin yapısı gereği, bireylerin mutluluk düzeylerini etkileyen faktörlerle ilgili kesin bir nedensellik ilişkisinin tanımlanması olası değildir. Çalışmadan elde edilen veriler bireylerin cevaplarıdır. Bu nedenle, bu veri toplama yönteminden elde edilen veriler yanlı olabilir.

Kaynaklar

- Abbott, P. and Sapsford, R. (2006). Life satisfaction in post-Soviet Russia and Ukraine. *Journal of Happiness Studies*, 7(2), 251–287.
- Ahn, N., Garcia, J. R. and Jimeno, J. F. (2004). The impact of unemployment on individual well-being in the EU. *European Network of Economic Policy Research Institutes*, Working paper, No: 29.
- Alkan, O. and Kavalcı, . K. (2023) Gender differences in happiness during COVID-19 pandemic: Evidence from Türkiye. *Psychiatry and Behavioral Sciences*, 13(3), 153-165. doi:10.5455/PBS.20230512053548
- Akın, H. B. ve Şentürk, E. (2012). Bireylerin mutluluk düzeylerinin ordinal lojistik regresyon analizi ile incelenmesi. *Öneri Dergisi*, 10(37), 183-193.
- Atay, B. (2012). Happiness in East Europe in comparison with Turkey. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ballas, D. and Dorling, D. (2013). The geography of happiness. In S. David, I. Boniwell, A. Conley Ayers (Eds.), *The Oxford handbook of happiness*. (pp. 465-481)., Oxford: Oxford University Press.
- Blanchflower, D. G. and Oswald, A. J. (2004). Well-being over time in Britain and the USA. *Journal of Public Economics*, 88(7), 1359–1386.
- Blekesaune, M. J. (2018). is cohabitation as good as marriage for people's subjective well-being? Longitudinal evidence on happiness and life satisfaction in the British household panel survey. *Journal of Happiness Studies*, 19(2), 505-520.
- Borooh, V. K. (2006). How much happiness is there in the world? A cross-country study. *Applied Economics Letters*, 13(8), 483–488.
- Botha, F. and Booysen, F. (2014). Family functioning and life satisfaction and happiness in South African households. *Social Indicators Research*, 119(1), 163-182.
- Bussière, C., Sirven, N. and Tessier, P. (2021). Does ageing alter the contribution of health to subjective well-being?. *Social Science & Medicine*, 268, 113456.
- Bülbül, S. ve Giray, S. (2011). Sosyodemografik Özellikler ile Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi. *Ege Academic Review*, 11(Special Issue), 113-123.
- Caner, A. (2015). Happiness, comparison effects, and expectations in Turkey. *Journal of Happiness Studies*, 16(5), 1323-1345.
- Caner, A. (2016). Happiness and life satisfaction in Turkey in recent years. *Social Indicators Research*, 127(1), 361–399.
- Capecchi, S., Iannario, M. and Simone, R. (2018). Well-Being and Relational Goods: A Model-Based Approach to Detect Significant Relationships. *Social Indicators Research*, 135(2), 729-750.
- Carandang, R. R., Shibamura, A., Asis, E., Chavez, D. C., Tuliao, M. T. and Jimba, M. (2020). “Are Filipinos Aging Well?”: Determinants of Subjective Well-Being among Senior Citizens of the Community-Based ENGAGE Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(20), 7636-7649.
- Carella, M., García-Pereiro, T. and Pace, R. (2020). Subjective Well-Being, Transnational Families and Social Integration of Married Immigrants in Italy. *Social Indicators Research*, 1-32.
- Chen, F. and Short, S. E. (2008). Household context and subjective well-being among the oldest old in China. *Journal of family issues*, 29(10), 1379-1403.
- Çebi-Karaaslan K. (2021). Analysis of Factors Affecting Individuals' Sources of Happiness with Multinomial Logistic Model. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 12(3), 286-302.
- Çebi-Karaaslan, K., Çalmaşur, G. ve Emre-Aysin, M. (2021). Bireylerin Yaşam Memnuniyetlerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35(1), 263-290.
- Celik, S. S., Celik, Y., Hikmet, N. and Khan, M. M. (2017). Factors affecting life satisfaction of older adults in Turkey. *The International Journal of Aging and Human Development*, 87(4), 392-414.
- Cerci, P. A. and Dumludag, D. (2019). Life satisfaction and job satisfaction among university faculty: the impact of working conditions, academic performance and relative income. *Social Indicators Research*, 144(2), 785-806.
- DeJonge, T., Veenhoven, R., Kalmijn, W. and Arends, L. (2016). Pooling time series based on slightly different questions about the same topic forty years of survey research on happiness and life satisfaction in the Netherlands. *Social Indicators Research*, 126(2), 863-891.
- Devine, J., Hinks, T. and Naveed, A. J. (2019). Happiness in Bangladesh: The role of religion and connectedness. *Journal of Happiness Studies*, 20(2), 351-371.
- Diener, E. and Diener, M. (2009). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. In *Culture and well-being* (pp. 71-91). Springer Dordrecht,.
- Di Tella, R., MacCulloch, R. J. and Oswald, A. J. (2003). The macroeconomics of happiness. *The Review of Economics and Statistics*, 85(4), 809–827.
- Dumludag, D. (2013). Life satisfaction and income comparison effects in Turkey. *Social Indicators Research*, 114(3), 1199–1210.

- Dumludag, D., Gökdemir, O. and Giray, S. (2016). Income comparison, collectivism and life satisfaction in Turkey. *Quality & Quantity*, 50(3), 955-980.
- Duffrin, C. and Larsen, L. (2014). The effect of primary care fellowship training on career satisfaction, happiness and perceived stress. *Postgraduate medical journal*, 90(1065), 377-382.
- Easterlin, R. A. (1974). Does economic growth improve the human lot? Some empirical evidence. *Nations and Households in Economic Growth*, 89, 89-125.
- Easterlin, R. A., McVey, L. A., Switek, M., Sawangfa, O. and Zweig, J. S. (2010). The happiness-income paradox revisited. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107(52), 22463-22468.
- Ekici, T. and Koydemir, S. (2013). Social capital, government and democracy satisfaction, and happiness in Turkey: A comparison of surveys in 1999 and 2008. *Social Indicators Research*, 118(3), 1031-1053.
- Elliot, M., Cullen, M. and Calitz, A. P. (2018). Happiness among South African private sector physiotherapists. *The South African journal of physiotherapy*, 74(1), 1-10.
- Eren, K. A. and Aşıcı, A. A. (2017). The determinants of happiness in Turkey: Evidence from city-level data. *Journal of Happiness Studies*, 18(3), 647-669.
- Eren, K. A. and Aşıcı, A. A. (2018). Subjective well-being in an era of relentless growth: the case of Turkey between 2004 and 2014. *Journal of Happiness Studies*, 19(5), 1347-1371.
- Fernández-Ballesteros, R., Zamarrón, M. D. and Ruiz, M. A. (2001). The contribution of socio-demographic and psychosocial factors to life satisfaction. *Ageing & Society*, 2, 1-28.
- Frey, B. S. and Stutzer, A. (2000). Happiness, economy and institutions. *The Economic Journal*, 110, 918-938.
- Fuentes, N. and Rojas, M. (2001). Economic theory and subjective well-being: Mexico. *Social Indicators Research*, 53(3), 289-314.
- Gabriel, Z. and Bowling, A. (2004). Quality of life from the perspectives of older people. *Ageing & Society*, 24(5), 675-691.
- Galati, D., Manzano, M. and Sotgiu, I. (2006). The subjective components of happiness and their attainment: A cross-cultural comparison between Italy and Cuba. *Social Science Information*, 45(4), 601-630.
- Gitmez, A. S. and Morcöl, G. (1994). Socio-economic status and life satisfaction in Turkey. *Social Indicators Research*, 31(1), 77-98.
- Gökdemir, O. (2015). Consumption, savings and life satisfaction: the Turkish case. *International Review of Economics*, 62(2), 183-196.
- Graham, C., Eggers, A. and Sukhtankar, S. (2004). Does happiness pay? An exploration based on panel data from Russia. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 55(3), 319-342.
- Graham, C. (2005). The economics of happiness: Insights on globalization from a novel approach. *World Economics*, 6(3), 41-56.
- Graham, C., Zhou, S. and Zhang, J. (2017). Happiness and health in China: The paradox of progress. *World Development*, 96, 231-244.
- Greenstein, T. N. (2016). Gender, Marital Status, and Life Satisfaction: A Cross-National Study. In *Annual Meetings of the American Sociological Association, in Seattle, USA [United States of America], on August* (Vol. 21), 1-17.
- Helliwell, J. F., Layard, R. and Sachs, J. D. (2018). *World happiness report 2018*. New York: Sustainable Development Solutions Network.
- Heo, J., Lin, S. F., Kondo, N., Hwang, J., Lee, J. K. and Oh, J. (2019). Values and happiness among Asian adolescents: a cross-national study. *Journal of Youth Studies*, 22(3), 420-435.
- Huang, J., Wu, S. and Deng, S. (2016). Relative income, relative assets, and happiness in urban China. *Social Indicators Research*, 126(3), 971-985.
- Kahneman, D. and Krueger, A. B. (2006). Developments in the measurement of subjective well-being. *Journal of Economic Perspectives*, 20(1), 3-24.
- Kangal, A. (2013). Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve türk hanehalkı için bazı sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 214-233.
- Kırcı-Çevik, N. K. ve Korkmaz, O. (2014). Türkiye'de yaşam doyumu ve iş doyumu arasındaki ilişkinin iki değişkenli sıralı probit model analizi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 126-145.
- Larson, R. (1978). Thirty years of research on the subjective well-being of older Americans. *Journal of Gerontology*, 33(1), 109-125.
- Lee, G. R., Seccombe, K. and Shehan, C. L. (1991). Marital status and personal happiness: An analysis of trend data. *Journal of Marriage and the Family*, 3(4), 839-844.
- Lee, K.S. and Ono, H. (2012). Marriage, cohabitation, and happiness: A cross-national analysis of 27 countries. *Journal of Marriage and Family*, 74(5), 953-972.
- Lelkes, O. (2006). Knowing what is good for you. Empirical analysis of personal preferences and the "objective good". *The Journal of Socio-Economics*, 35, 285-307.
- Lu, L. (2000). Gender and conjugal differences in happiness. *The Journal of social psychology*, 140(1), 132-141.

- Marks, G. N. and Fleming, N. (1999). Influences and consequences of well-being among Australian young people: 1980–1995. *Social Indicators Research*, 46(3), 301-323.
- McConatha, J. T., Rieser-Danner, L., Harmer, K., Hayta, V. and Polat, T. S. (2004). Life satisfaction in three countries. *Psychological Reports*, 94(3), 795–806.
- Mookherjee, H. N. (1997). Marital Status, Gender, and Perception of Weil-Being. *The Journal of Social Psychology*, 137(1), 95-105.
- Myers, D. G. (2000). The funds, friends, and faith of happy people. *American psychologist*, 55(1), 56-67.
- O'Connell, A. A. (2000). Methods for modeling ordinal outcome variables. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 33(3), 170-193.
- Oswald, A. (1997). Happiness and economic performance. *Economic Journal Royal Economic Society*, 107(445), 1815–1831.
- Öndes, H. (2019). Türkiye'de mutluluk düzeyini etkileyen faktörler: mekânsal ekonometri analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(4), 1039-1064.
- Papazyan, A., Bui, N. and Der-Karabetian, A. (2016). Life satisfaction, acculturative stress, ethnic identity, and gender role attitudes among armenian american women. *American International Journal of Contemporary Research*, 6(1), 10–21.
- Peterson, C., Park, N. and Seligman, M. E. (2005). Orientations to happiness and life satisfaction: The full life versus the empty life. *Journal of happiness studies*, 6(1), 25-41.
- Pichler, F. (2006). Subjective quality of life of young Europeans. Feeling happy but who knows why? *Social Indicators Research*, 75, 419–444.
- Pinquart, M. and Sorensen, S. (2000). Influences of socioeconomic status, social network, and competence on subjective well-being in later life: A metaanalysis. *Psychology and Aging*, 15(2), 187–224.
- Schyns, P. (1998). Cross national differences in happiness: Economic and cultural factors explored. *Social Indicators Research*, 43(1-2), 3-26.
- Schyns, P. (2001). Income and satisfaction in Russia. *Journal of Happiness Studies*, 2(2), 173-204.
- Seghieri, C., Desantis, G. and Tanturri, M. L. (2006). The richer, the happier? An empirical investigation in selected European countries. *Social Indicators Research*, 79(3), 455–476.
- Selim, S. (2008). Türkiye'de bireysel mutluluk kaynağı olan değerler üzerine bir analiz: multinomial logit model. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 345-358.
- Servet, O. (2017). Mutluluğun Türkiye'deki Belirleyicilerinin Zaman İçinde Değişimi. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 17(35), 16-42.
- Shinan-Altman, S., Levkovich, I. and Dror, M. (2020). Are Daily Stressors Associated with Happiness in Old Age? The Contribution of Coping Resources. *International Journal of Gerontology*, 14(4), 293-297.
- Shirakawa T. (2016). The Impact of employment system on feeling of happiness in Germany and Japan. In: Tachibanaki T. (eds) *Advances in Happiness Research*. (pp.163-182)., Tokyo: Springer.
- Sirgy, M. J. and Cornwell, T. (2001). Further validation of the Sirgy et al.'s measure of community quality of life. *Social Indicators Research*, 56(2), 125-143.
- Susanlı, Z. B. (2017). Life satisfaction and unemployment in Turkey: evidence from Life Satisfaction Surveys 2004–2013. *Quality & Quantity*, 52(1), 479-499.
- Tucker, K. L., Ozer, D. J., Lyubomirsky, S. and Boehm, J. K. (2006). Testing for measurement invariance in the satisfaction with life scale: A comparison of Russians and North Americans. *Social Indicators Research*, 78(2), 341–360.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2021). Yaşam Memnuniyeti Anketi/Life Satisfaction Survey. 15.01.2021 from https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Mikro_Veri
- Veenhoven, R. (1991). Questions on happiness: Classical topics, modern answers, blind spots. In F. Strack, M. Argyle ve N. Schwarz (Eds.), *International series in experimental social psychology* (Vol. 21, pp. 7–26)., Subjective well-being: An interdisciplinary perspective Elmsford, NY: Pergamon Press.
- Veenhoven, R. (1994). Is happiness a trait?. *Social Indicators Research*, 32(2), 101-160.
- Veenhoven, R. (1996). The study of life satisfaction. In W.E. Saris, R. Veenhoven, A. C. Scherpenzeel and B. A. Bunting (Eds.), *Comparative study of satisfaction with life in Europe*. (pp. 11-48)., Budapest: Eötvös University Pres.
- Veenhoven, R. and Kalmijn, W. (2005). Inequality-adjusted happiness in nations. *Journal of Happiness Studies*, 6(4), 421–455.
- Veenhoven, R. (2012). Cross-national differences in happiness: Cultural measurement bias or effect of culture?. *International Journal of Wellbeing*, 2(4), 333-353.
- Veenhoven, R. and Dumludağ, D. (2015). İktisat ve mutluluk. İktisat ve Toplum Dergisi, 58(2), 46-51.
- Wood, W., Rhodes, N.& and Whelan, M. (1989). Sex differences in positive well-being: A consideration of emotional style and marital status. *Psychological bulletin*, 106(2), 249-264.
- Zhang, F., Zhang, C. and Hudson, J. (2018). Housing conditions and life satisfaction in urban China. *Cities*, 81, 35-44.

Summary

An Empirical Analysis Based on Qualitative Response Models: Happiness Level Determinants of Individuals in Turkey

Kübranınur Çebi Karaaslan¹

Erzurum Technical University

Gürkan Çalmaşur

Erzurum Technical University

The literature on happiness started with Easterlin (1974). The concept of happiness, which does not have an agreeable definition by all classes, is a subject that has attracted the attention of many branches of science until today and on which many studies have been carried out. Happiness is the individual's own quality of life as a whole. Life satisfaction, which means the degree of positivity obtained by evaluating the individual's life quality in general, expresses the extent to which the pleasure of life is realized (Veenhoven, 1991; Veenhoven, 1996).

Happiness economics is a field of study where researches are conducted on what public policies should be done to increase the happiness of individuals. Easterlin is the first researcher to examine the relationship between income and happiness. In studies on income and happiness, it was determined that income affects happiness level to a small extent (Blanchflower and Oswald, 2004; Di Tella et al., 2003; Easterlin et al., 2010; Oswald 1997; Kahnemann and Krueger, 2006). Therefore, the only factor that affects life satisfaction and happiness of individuals is not the level of income. Happiness is affected by many socioeconomic and demographic variables such as income particularly, employment status, family and social relations, physical and psychological health, stress, etc. (Ahn et al., 2004; Gabriel and Bowling, 2004; Graham, 2005; Papazyan et al., 2016; Pinquart and Sorensen, 2000; Veenhoven, 2012).

The concepts of happiness and life satisfaction may differ from individual to individual, country to country, society to society, and period to period (Ballas and Doring, 2013; Helliwell et al., 2018). Determining the factors affecting the happiness of individuals and detecting the direction of the relationship between these factors are important for the circles of researchers, policymakers etc.

Numerous studies have been conducted on happiness and life satisfaction. In some of these studies, in-

ternational differences in happiness and life satisfaction have been demonstrated (Abbott and Sapsford, 2006; Borooah, 2006; Di Tella et al., 2003; Easterlin, 1974; Galati et al., 2006; Heo et al., 2019; Lee and Ono, 2012; McConatha et al., 2004; Oswald, 1997; Schyns, 1998; Seghieri et al., 2006; Shirakawa, 2016; Tucker et al., 2006; Veenhoven, 1994; Veenhoven and Kalmijn, 2005; Veenhoven, 2012). In these studies, the differences between happiness and life satisfaction for countries were investigated. In some other studies, in only one country, the general structure of happiness and life satisfaction was examined. Fuentes and Rojas (2001), analysed factors affecting happiness using demographic, social, and economic variables in Mexico. Botha and Booysen (2014), determined the relationship between life satisfaction and happiness levels of households in South Africa based on the Family Attachment and Changeability Index. DeJonge et al. (2016), examined happiness and life satisfaction for a period of 40 years using the Reference Distribution Method in the Netherlands.

Huang et al. (2016), focused on comparative income and wealth variables as the determinants of happiness and found a positive relationship between these variables and happiness level. Graham et al. (2017), focused on the effects of health conditions on happiness in China. Blekesaune (2018), focused on the effect of marriage on happiness and life satisfaction for British households. Zhang et al. (2018), revealed the effects of house conditions on the life satisfaction of households in China. Devine et al. (2019), examined the effects of religion on happiness in Bangladesh. As it is seen, it is possible to examine happiness and life satisfaction by focusing on different factors such as health, marriage, religion, age, gender, etc. Apart from these studies, there are numerous studies that reveal the happiness level and life standard for many units such as individuals living in any country, households, students, academic staff, workers, etc.

Table 1. The Average Happiness Levels and Per Capita Income by Gender in Turkey for 2009-2019 Years

Year	Mean Level of Happiness (0-5)	Mean Level of Happiness of Women (0-5)	Mean Level of Happiness of Men (0-5)	National Income Per Capita (\$)
2009	2.544	2.490	2.612	8979.76
2010	2.436	2.435	2.436	10559.80
2011	2.420	2.403	2.441	11205.21
2012	2.428	2.415	2.443	11587.81
2013	2.441	2.415	2.475	12480.37
2014	2.498	2.451	2.554	12112.37
2015	2.481	2.440	2.527	11018.94
2016	2.430	2.396	2.471	10882.54
2017	2.472	2.420	2.532	10616.19
2018	2.522	2.473	2.579	9692.57
2019	2.634	2.523	2.602	9207.61
Mean	2.482	2.442	2.516	10758.93

Source: TurkStat

There are studies that examine the relationship between economic and demographic variables and happiness in Turkey (Caner, 2015; Caner, 2016; Cerci and Dumludag, 2019; Celik et al., 2017; Dumludag, 2013; Dumludag et al., 2016; Eren and Aşıcı, 2017; Eren and Aşıcı, 2018; Gökdemir, 2015; Gitmez and Morcöl, 1994; Ekici and Koydemir, 2013; Selim, 2008; Susanlı, 2017). These studies investigated how variables such as gender, income, age, health, education level, marital status, profession, and place of residence affect the level of happiness. In these studies, by taking into account the income variable in all the studies, it was determined that there is a positive relationship between income and happiness level (Caner, 2015; Caner, 2016; Dumludag, 2013; Dumludag et al., 2016; Eren and Aşıcı, 2017; Selim, 2008).

Table 1 shows the average level of happiness calculated in the light of the data obtained from the surveys of Life Satisfaction Survey conducted by the Turkish Statistical Institute (TurkStat).

When Table 1 is examined, it is observed that per capita income increased from 8980 \$ in 2009 to 9208 \$ (an increase of approximately 2.5%) in 2019. It is possible to say that the average happiness level follows a horizontal course around the average value of 2.487 in the relevant time period. In addition, the average happiness level of men each year is higher than the average happiness level of women. Per capita income increased continuously until 2015 and has decreased continuously as of that year. The average happiness level tends to decrease

between 2009-2011 and 2015-2016 and to increase between 2012-2014 and 2017-2019. In this context, it is not possible to say that the income increase alone is the source of happiness. In parallel with these findings, according to Easterlin (1974), economic growth does not increase happiness beyond the point where people can meet their basic needs. Therefore, other socioeconomic and demographic factors should be examined as well as income in determining the factors affecting happiness.

The answer we seek to determine the factors that affect the happiness levels of individuals and what can be done to make them happier is the source of motivation for this study. The aim of the study is to determine the factors affecting the happiness of individuals and the effect sizes of these factors. On this basis the research hypotheses of the study are whether sociodemographic, economic, individual, and environmental factors are effective on the happiness of individuals. Study contributes to the literature using a very large data set for the 2015-2019 period and including variables that were not included in previous studies to the analysis.

This study consists of four main parts. After the Introduction, which also includes the literature review, the data set, variables and statistical analyses used in the study are expressed in the second part. In the third part, the results of the analysis are interpreted and in the last part, the final results are given and discussed in comparison with the studies in the literature.

Method

Data

In this study, the data set obtained from the Life Satisfaction Survey conducted by TurkStat between 2015-2019 was used. The sample size of the study is designed in such a way that it can generate estimates on the basis of Turkey. 47185 people over the age of 18 were included in the study (Turkish Statistical Institute, 2021).

Variables

The dependent variable used in the study is the happiness level of the individuals. This variable is measured by the question "How happy are you when you consider your life as a whole?". The dependent variable consists of five categories: very happy, happy, moderate, unhappy, and very unhappy.

The literature search was made for the explanatory variables in the study. Subsequently, a set of explanatory variables was created by performing chi-square analysis. In the study, sociodemographic, economic, individual, and environmental factors that may affect individuals' level of happiness were included in the model as explanatory variables. Age, gender, education level, marital status, household size variables are sociodemographic factors. Employment status of the individual, income level, satisfaction from income level, the level of income meeting needs, wealth level, debt status variables are economic factors. Individual's health satisfaction, satisfaction with the received education, satisfaction with social life, personal care satisfaction, hope, source of happiness, year variables are individual and environmental factors.

Statistical Analyses

In the study, Microsoft Excel, MATLAB were used for data organisation, SPSS 20 for chi-square analysis, STATA 14.1 programs for Qualitative Response Models. In the study, the frequency and percentages of the individuals participating in the study were found according to their happiness levels. Chi-square test of independence was conducted to examine the relationship between happiness level and the explanatory variables included in the model and ordered logistic regression, ordered probit regression, generalized ordered logistic regression, and generalized ordered probit regression analyses were conducted to determine the factors that may affect happiness levels of individuals.

Results

Descriptive statistics and chi-square tests

Findings and regarding the factors that may affect the happiness levels of individuals are shown in Table 2.

According to the results of the chi-square test of independence, a significant relationship was found between happiness levels of individuals and sociodemographic, economic, individual, and environmental indicators.

Model Estimation

In the study, in order to determine the factors that affect the happiness levels of individuals, which has an ordered categorical structure, ordered categorical data analysis methods were used. First of all the presence of multicollinearity among the explanatory variables used in the study was examined through variance inflation factors (vif). Multicollinearity refers to the correlation between the explanatory variables. In order not to have multicollinearity, the variance inflation factor should not be greater than 5 (Çebi Karaaslan, 2021). There is no explanatory variable with multicollinearity problem in the study. Subsequently the validity of the assumption of parallel lines, which is an important assumption of ordered logistic regression and ordered probit regression models, was tested. According to this assumption, the null hypothesis expresses that the explanatory variables have a parallel effect between the different cutpoints of the dependent variable (O'Connell, 2000). The parallel lines assumption is not provided according to the test result ($\chi^2 = 2898$; $df = 180$; $p = 0.000$). Since the parallel lines assumption was not provided, models of generalized ordered logit regression and generalized ordered probit regression were used to determine the factors affecting happiness levels of individuals.

Variance inflation factors and the estimation results of the generalized ordered logit regression and generalized ordered probit regression models are given in Table 3. In generalized ordered logit regression, and generalized ordered probit regression models, the "not satisfied at all" category of the dependent variable was taken as the reference category.

The predicted models were found to be statistically significant. The comparison criteria of the models used in the study are given in Table 4. It is possible to say that the generalized ordered probit regression model, which is the model in which the Akaike Information Criterion (AIC) and Bayesian Information Criterion (BIC) values are the smallest and the Pseudo R² value is the largest, is the best model.

As a result of the generalized ordered probit regression model estimation, with the help of the marginal effects, variables will be interpreted. Table 5 shows the marginal effects of the factors affecting the happiness level of individuals.

According to the generalized ordered probit regression model given in Table 4; while the individuals's age being between 28-37, 38-47, 48-57, 58-67 reduce the

Table 2. Findings on Happiness Levels

Variables	Happiness Level				f(%)	P
	Very Happy	Happy	Moderate	Unhappy		
Sociodemographic Indicators						
<i>Age</i>						
18-27	850(24.6)	4082(17.4)	2488(16.5)	565(13.5)	147(14)	8132(17.2) 0.000
28-37	894(25.8)	4848(20.7)	3212(21.3)	771(18.4)	206(19.6)	9931(21)
38-47	653(18.9)	4716(20.1)	3453(22.9)	947(22.5)	240(22.9)	10009(21.2)
48-57	457(13.2)	3930(16.8)	2811(18.7)	877(20.9)	229(21.8)	8304(17.6)
58-67	342(9.9)	3008(12.8)	1827(12.1)	600(14.3)	145(13.8)	5922(12.6)
68 and over	265(7.7)	2836(12.1)	1264(8.4)	440(10.5)	82(7.8)	4887(10.4)
<i>Gender</i>						
Man	1444(41.7)	10171(43.4)	7390(49.1)	2186(52)	500(47.7)	21691(46) 0.000
Woman	2017(58.3)	13249(56.6)	7665(50.9)	2014(48)	549(52.3)	25494(54)
<i>Marital Status</i>						
Never Married	515(14.9)	3529(15.1)	2802(18.6)	764(18.2)	198(18.9)	7808(16.5) 0.000
Married	2805(81)	17943(76.6)	10711(71.1)	2667(63.5)	631(60.2)	34757(73.7)
Divorced-Widowed	141(4.1)	1948(8.3)	1542(10.2)	769(18.3)	220(21)	4620(9.8)
<i>Educational Status</i>						
Didn't Finish a School	322(9.3)	3949(16.9)	1863(12.4)	743(17.7)	184(17.5)	7061(15) 0.000
Primary-Secondary	1667(48.2)	11156(47.6)	7361(48.9)	2035(48.5)	551(52.5)	22770(48.3)
High School	789(22.8)	4326(18.5)	3172(21.1)	760(18.1)	182(17.3)	9229(19.6)
College-Undergraduate	604(17.5)	3621(15.5)	2401(15.9)	606(14.4)	117(11.2)	7349(15.6)
Graduate-5 or 6 Year Faculty	79(2.3)	368(1.6)	258(1.7)	56(1.3)	15(1.4)	776(1.6)
<i>Household Size</i>						
1 Person	89(2.6)	1152(4.9)	923(6.1)	402(9.6)	117(11.2)	2683(5.7) 0.000
2 Persons	742(21.4)	5309(22.7)	3060(20.3)	875(20.8)	204(19.4)	10190(21.6)

3 Persons	875(25.3)	5497(23.5)	3698(24.6)	965(23)	235(22.4)	11270(23.9)
4 Persons	953(27.5)	5780(24.7)	3863(25.7)	887(21.1)	221(21.1)	11704(24.8)
5 Persons	422(12.2)	2923(12.5)	1873(12.4)	487(11.6)	131(12.5)	5836(12.4)
6 Persons and more	380(11)	2759(11.8)	1638(10.9)	584(13.9)	141(13.4)	5502(11.7)
Economic Indicators						
<i>Employment Status</i>						
Employed	1550(44.8)	9780(41.8)	7003(46.5)	1752(41.7)	441(42)	20526(43.5)
Unemployed	1911(55.2)	13640(58.2)	8052(53.5)	2448(58.3)	608(58)	26659(56.5)
<i>Income Level</i>						
1st Income Level (the lowest level)	546(15.8)	5796(24.7)	3725(24.7)	1433(34.1)	452(43.1)	11952(25.3)
2nd Income Level	598(17.3)	4039(17.2)	2577(17.1)	786(18.7)	160(15.3)	8160(17.3)
3rd Income Level	809(23.4)	4963(21.2)	3374(22.4)	849(20.2)	211(20.1)	10206(21.6)
4th Income Level	711(20.5)	4423(18.9)	2908(19.3)	637(15.2)	154(14.7)	8833(18.7)
5th Income Level (the highest level)	797(23)	4199(17.9)	2471(16.4)	495(11.8)	72(6.9)	8034(17)
<i>Income Level Satisfaction</i>						
Very Satisfied	363(10.5)	347(1.5)	128(0.9)	17(0.4)	4(0.4)	859(1.8)
Satisfied	1972(57)	11974(51.1)	4383(29.1)	703(16.7)	142(13.5)	19174(40.6)
Moderate	589(17)	5198(22.2)	4057(26.9)	569(13.5)	115(11)	10528(22.3)
Dissatisfied	435(12.6)	5155(22)	5487(36.4)	2293(54.6)	417(39.8)	13787(29.2)
Not Satisfied At All	102(2.9)	746(3.2)	1000(6.6)	618(14.7)	371(35.4)	2837(6)
<i>The Level of Income Meeting Needs</i>						
Very Easy	197(5.7)	417(1.8)	138(0.9)	24(0.6)	7(0.7)	783(1.7)
Easy	842(24.3)	4475(19.1)	1613(10.7)	293(7)	53(5.1)	7276(15.4)
Moderate	1387(40.1)	9563(40.8)	5671(37.7)	1004(23.9)	175(16.7)	17800(37.7)

Difficult	807(23.3)	7250(31)	5857(38.9)	2006(47.8)	423(40.3)	16343(36.4)
Very Difficult	228(6.6)	1715(7.3)	1776(11.8)	873(20.8)% ⁹	391(37.3)	4983(10.6)
<i>Welfare Level</i>						
Low	893(25.8)	8720(37.2)	7565(50.2)	3027(72.1)	834(79.5)	21039(44.6)
Medium	950(27.4)	7183(30.7)	4533(30.1)	787(18.7)	152(14.5)	13605(28.8)
High	1618(46.7)	7517(32.1)	2957(19.6)	386(9.2)	63(6)	12541(26.6)
<i>Debt Status</i>						
Yes	1029(29.7)	6736(28.8)	6333(42.1)	2002(47.7)	614(58.5)	16714(35.4)
No	2432(70.3)	16684(71.2)	8722(57.9)	2198(52.3)	435(41.5)	30471(64.6)
Individual and Environmental Indicators						
<i>Satisfaction with Health</i>						
Very Satisfied	833(24.1)	1305(5.6)	730(4.8)	111(2.6)	46(4.4)	3025(6.4)
Satisfied	2066(59.7)	16589(70.8)	8454(56.2)	1885(44.9)	380(36.2)	29374(62.3)
Moderate	395(11.4)	3469(14.8)	3723(24.7)	797(19)	198(18.9)	8582(18.2)
Dissatisfied	144(4.2)	1872(8)	1909(12.7)	1205(28.7)	266(25.4)	5396(11.4)
Not Satisfied At All	23(0.7)	185(0.8)	239(1.6)	202(4.8)	159(15.2)	808(1.7)
<i>Satisfaction with the Received Education</i>						
Very Satisfied	427(12.3)	576(2.5)	294(2)	60(1.4)	16(1.5)	1373(2.9)
Satisfied	1894(54.7)	13381(57.1)	7145(47.5)	1676(39.9)	356(33.9)	24452(51.8)
Moderate	366(10.6)	2728(11.6)	2498(16.6)	490(11.7)	134(12.8)	6216(13.2)
Dissatisfied	511(14.8)	4180(17.8)	3563(23.7)	1357(32.3)	300(28.6)	9911(21)
Not Satisfied At All	97(2.8)	660(2.8)	598(4)	249(5.9)	134(12.8)	1738(3.7)
Not Received	166(4.8)	1895(8.1)	957(6.4)	368(8.8)	109(10.4)	3495(7.4)
<i>Satisfaction with the Social Life</i>						
Very Satisfied	359(10.4)	388(1.7)	134(0.9)	23(0.5)	5(0.5)	909(1.9)
Satisfied	2089(60.4)	13389(57.2)	5320(35.3)	990(23.6)	155(14.8)	21943(46.5)

Moderate	537(15.5)	4864(20.8)	4027(26.7)	689(16.4)	136(13)	10253(21.7)
Dissatisfied	388(11.2)	4277(18.3)	4779(31.7)	2091(49.8)	474(45.2)	12009(25.5)
Not Satisfied At All	88(2.5)	502(2.1)	795(5.3)	407(9.7)	279(26.6)	2071(4.4)
<i>Personal Care Satisfaction</i>						
Very Satisfied	413(11.9)	556(2.4)	254(1.7)	53(1.3)	17(1.6)	1293(2.7)
Satisfied	2120(61.3)	15085(64.4)	6761(44.9)	1447(34.5)	274(26.1)	25687(54.4)
Moderate	500(14.4)	3915(16.7)	3413(22.7)	748(17.8)	156(14.9)	8732(18.5)
Dissatisfied	374(10.8)	3535(15.1)	4064(27)	1647(39.2)	411(39.2)	10031(21.3)
Not Satisfied At All	54(1.6)	329(1.4)	563(3.7)	305(7.3)	191(18.2)	1442(3.1)
<i>Hope</i>						
Very Hopeful	804(23.2)	1078(4.6)	381(2.5)	52(1.2)	34(3.2)	2349(5)
Hopeful	2312(66.8)	18857(80.5)	9445(62.7)	1402(33.4)	186(17.7)	32202(68.2)
Hopeless	257(7.4)	2990(12.8)	4170(27.7)	1923(45.8)	331(31.6)	9671(20.5)
Very Hopeless	88(2.5)	495(2.1)	1059(7)	823(19.6)	498(47.5)	2963(6.3)
<i>Source of Happiness</i>						
Success	261(7.5)	1577(6.7)	1428(9.5)	331(7.9)	94(9)	3691(7.8)
Health	2335(67.5)	17388(74.2)	10296(68.4)	2729(65)	599(57.1)	33347(70.7)
Love	706(20.40)	3494(14.92)	2341(15.55)	567(13.50)	149(14.20)	7257(15.38)
Job, Money, Other	159(4.59)	961(4.10)	990(6.58)	573(13.64)	207(19.73)	2890(6.12)
<i>Year</i>						
2015	760(22)	4594(19.6)	3035(20.2)	783(18.6)	225(21.4)	9397(19.9)
2016	671(19.4)	4820(20.6)	2592(17.2)	757(18)	141(13.4)	8981(19)
2017	713(20.6)	5067(21.6)	3020(20.1)	878(20.9)	198(18.9)	9876(20.9)
2018	686(19.8)	4618(19.7)	3305(22)	875(20.8)	235(22.4)	9719(20.6)
2019	631(18.2)	4321(18.5)	3103(20.6)	907(21.6)	250(23.8)	9212(19.5)

Table 3. Generalized Ordered Logistic Regression and Generalized Ordered Probit Regression Model Results

Variables	GOLOGIT										GOPROBIT						Vif
	Very Happy		Happy		Moderate		Unhappy		Very Happy		Happy		Moderate		Unhappy		
	β	SE	β	SE	β	SE	β	SE	β	SE	β	SE	β	SE	β	SE	
Sociodemographic Indicators																	
<i>Age (reference: 18-27)</i>																	
28-37	0.354 ^a	0.064	0.225 ^a	0.041	0.166 ^b	0.065	0.059	0.127	0.196 ^a	0.033	0.137 ^a	0.024	0.096 ^a	0.035	0.039	0.059	2,39
38-47	0.684 ^a	0.070	0.362 ^a	0.043	0.376 ^a	0.068	0.205	0.136	0.361 ^a	0.036	0.219	0.025	0.210 ^a	0.037	0.095	0.063	2,67
48-57	0.840 ^a	0.076	0.443 ^a	0.046	0.581 ^a	0.072	0.408 ^a	0.144	0.445 ^a	0.039	0.268	0.027	0.320 ^a	0.039	0.192 ^a	0.067	2,65
58-67	0.812 ^a	0.087	0.389 ^a	0.052	0.612 ^a	0.082	0.525 ^a	0.162	0.433 ^a	0.044	0.236	0.031	0.337 ^a	0.044	0.254 ^a	0.075	2,54
68 and over	0.652 ^a	0.101	0.030	0.059	0.213 ^b	0.093	-0.014	0.196	0.349 ^a	0.051	0.021	0.035	0.114 ^b	0.050	0.003	0.089	2,76
<i>Gender (reference: man)</i>																	
Woman	-0.357 ^a	0.047	-0.368 ^a	0.026	-0.453 ^a	0.039	-0.030	0.077	-0.184 ^a	0.024	-0.221 ^a	0.015	-0.242 ^a	0.021	-0.021	0.036	1,46
<i>Marital Status (reference: married)</i>																	
Never Married	1.025 ^a	0.070	0.736 ^a	0.039	0.762 ^a	0.059	0.670 ^a	0.115	0.534 ^a	0.036	0.442 ^a	0.023	0.412 ^a	0.032	0.298 ^a	0.055	1,84
Divorced-Widowed	0.687 ^a	0.105	0.647 ^a	0.044	0.904 ^a	0.056	0.704 ^a	0.103	0.335 ^a	0.049	0.392 ^a	0.026	0.505 ^a	0.031	0.342 ^a	0.050	1,52
<i>Education Status (reference: primary-secondary)</i>																	
Didn't Finish School	0.300 ^a	0.096	-0.377 ^a	0.046	-0.132 ^b	0.067	-0.372 ^b	0.144	0.141 ^a	0.046	-0.223 ^a	0.027	-0.066 ^c	0.037	-0.162 ^b	0.067	2,33
High School	0.102 ^c	0.053	0.130 ^a	0.030	0.067	0.048	-0.077	0.096	0.050 ^c	0.027	0.075 ^a	0.018	0.031	0.026	-0.033	0.045	1,32
College-Undergraduate	0.348 ^a	0.064	0.118 ^a	0.036	0.264 ^a	0.057	0.041	0.122	0.176 ^a	0.032	0.070 ^a	0.022	0.133 ^a	0.031	0.012	0.055	1,56
Graduate-5 or 6 Year Faculty	0.290 ^b	0.141	0.308 ^a	0.088	0.403 ^a	0.147	0.671 ^b	0.293	0.169 ^b	0.074	0.192 ^a	0.053	0.217 ^a	0.077	0.282 ^b	0.137	1,14

<i>Household Size (reference: 6 persons and more)</i>																	
1 Person	0.042	0.143	0.334 ^a	0.064	0.038	0.085	0.010	0.163	0.033	0.068	0.202 ^a	0.038	0.023	0.047	0.032	0.079	1,96
2 Persons	-0.052	0.078	0.170 ^a	0.042	-0.077	0.063	-0.081	0.127	-0.029	0.039	0.099 ^a	0.025	-0.042	0.034	-0.024	0.060	2,74
3 Persons	-0.048	0.072	0.091 ^b	0.039	-0.123 ^b	0.058	-0.042	0.117	-0.015	0.036	0.055 ^b	0.024	-0.065 ^b	0.032	-0.018	0.056	2,54
4 Persons	-0.086	0.070	0.010	0.038	-0.263 ^a	0.058	-0.202 ^c	0.118	-0.039	0.035	0.005	0.023	-0.143 ^a	0.031	-0.091	0.056	2,50
5 Persons	0.054	0.080	0.005	0.043	-0.178 ^a	0.065	-0.070	0.130	0.030	0.040	0.002	0.026	-0.102 ^a	0.036	-0.027	0.062	1,85
Economic Indicators																	
<i>Employment Status (reference: unemployed)</i>																	
Employed	-0.027	0.049	-0.057 ^b	0.027	-0.072 ^c	0.041	0.153 ^c	0.081	-0.021	0.025	-0.037 ^b	0.016	-0.044 ^b	0.022	0.059	0.038	1,60
<i>Income Level (reference: 1st income level (the lowest level))</i>																	
2nd Income Level	-0.265 ^a	0.066	0.046	0.034	0.011	0.050	-0.271 ^a	0.102	-0.123 ^a	0.032	0.026	0.020	-0.001	0.027	-0.130 ^a	0.048	1,49
3rd Income Level	-0.266 ^a	0.064	0.179 ^a	0.033	0.050	0.050	0.014	0.097	-0.130 ^a	0.032	0.105 ^a	0.020	0.022	0.027	0.016	0.046	1,71
4th Income Level	-0.217 ^a	0.069	0.184 ^a	0.037	-0.019	0.056	-0.172	0.111	-0.109 ^a	0.034	0.109 ^a	0.022	-0.015	0.030	-0.068	0.052	1,82
5th Income Level (the highest level)	-0.234 ^a	0.076	0.043 ^a	0.037	-0.021	0.068	-0.545 ^a	0.156	-0.111 ^a	0.038	0.133 ^a	0.025	-0.017	0.036	-0.231 ^a	0.069	2,23
<i>Income Level Satisfaction (reference: dissatisfied)</i>																	
Very Satisfied	-1.098 ^a	0.113	-0.635 ^a	0.107	-0.647 ^a	0.237	-0.515	0.510	-0.597 ^a	0.061	-0.369 ^a	0.061	-0.308 ^a	0.109	-0.215	0.208	1,41
Satisfied	-0.605 ^a	0.063	-0.564 ^a	0.030	-0.569 ^a	0.050	-0.038	0.112	-0.292 ^a	0.030	-0.345 ^a	0.018	-0.298 ^a	0.026	0.003	0.049	2,07
Moderate	-0.252 ^a	0.069	-0.195 ^a	0.030	-0.605 ^a	0.050	-0.187 ^c	0.113	-0.119 ^a	0.032	-0.122 ^a	0.018	-0.326 ^a	0.026	-0.067	0.050	1,56
Not Satisfied at All	-0.230 ^c	0.119	0.125 ^b	0.051	0.284 ^a	0.056	0.705 ^a	0.092	-0.099 ^c	0.055	0.080 ^a	0.031	0.185 ^a	0.032	0.384	0.046	1,32
<i>The Level of Income Meeting Needs (reference: difficulty)</i>																	
Very Easy	-0.671 ^a	0.110	-0.535 ^a	0.099	-0.417 ^b	0.200	-0.005	0.398	-0.363 ^a	0.061	-0.312 ^a	0.057	-0.204 ^b	0.098	0.010	0.174	1,14

Easy	-0.188 ^a	0.061	-0.415 ^a	0.037	-0.374 ^a	0.068	-0.231	0.158	-0.095 ^a	0.031	-0.249 ^a	0.022	-0.190 ^a	0.035	-0.084	0.067	1,56
Moderate	-0.056	0.051	-0.133 ^a	0.026	-0.343 ^a	0.043	-0.358 ^a	0.097	-0.026	0.025	-0.080 ^a	0.016	-0.178 ^a	0.022	-0.148 ^a	0.043	1,49
Very Difficult	-0.123	0.082	0.129 ^a	0.038	0.204 ^a	0.046	0.468 ^a	0.081	-0.051	0.039	0.078 ^a	0.023	0.119 ^a	0.026	0.240 ^a	0.040	1,25
<i>Welfare Level (reference: low)</i>																	
Medium	-0.210 ^a	0.051	-0.160 ^a	0.026	-0.433 ^a	0.042	-0.325 ^a	0.094	-0.105 ^a	0.025	-0.097 ^a	0.015	-0.228 ^a	0.022	-0.149 ^a	0.041	1,27
High	-0.554 ^a	0.050	-0.529 ^a	0.029	-0.747 ^a	0.057	-0.688 ^a	0.140	-0.285 ^a	0.025	-0.316 ^a	0.017	-0.364 ^a	0.028	-0.270 ^a	0.057	1,47
<i>Debt Status (reference: no)</i>																	
Yes	0.030	0.044	0.263 ^a	0.024	0.173 ^a	0.036	0.392 ^a	0.073	0.015	0.022	0.157 ^a	0.014	0.094 ^a	0.019	0.175 ^a	0.034	1,20
Individual and Environmental Indicators																	
<i>Satisfaction with Health (reference: dissatisfied)</i>																	
Very Satisfied	-1.443 ^a	0.104	-0.901 ^a	0.058	-1.177 ^a	0.099	-0.547 ^a	0.179	-0.754 ^a	0.050	-0.552 ^a	0.035	-0.662 ^a	0.051	-0.278 ^a	0.083	1,77
Satisfied	-0.440 ^a	0.092	-0.729 ^a	0.036	-0.930 ^a	0.045	-0.695 ^a	0.092	-0.201 ^a	0.042	-0.442 ^a	0.022	-0.524 ^a	0.025	-0.326 ^a	0.043	2,80
Moderate	-0.306 ^a	0.101	-0.134 ^a	0.040	-0.772 ^a	0.052	-0.515 ^a	0.102	-0.134 ^a	0.046	-0.082 ^a	0.024	-0.433 ^a	0.029	-0.236 ^a	0.049	2,20
Not Satisfied at All	-0.205	0.231	0.133	0.094	0.282 ^a	0.090	0.751 ^a	0.125	-0.082	0.103	0.067	0.055	0.173 ^a	0.053	0.424 ^a	0.067	1,17
<i>Satisfaction with the Received Education (reference: dissatisfied)</i>																	
Very Satisfied	-0.560 ^a	0.096	-0.458 ^a	0.078	-0.398 ^a	0.137	-0.179	0.278	-0.333 ^a	0.051	-0.277 ^a	0.046	-0.214 ^a	0.070	-0.113	0.131	1,36
Satisfied	-0.028	0.056	-0.219 ^a	0.029	-0.226 ^a	0.042	-0.118	0.087	-0.023	0.028	-0.133 ^a	0.017	-0.120 ^a	0.023	-0.056	0.041	1,90
Moderate	0.101	0.075	0.014	0.037	-0.333 ^a	0.057	-0.089	0.112	0.042	0.037	0.009	0.022	-0.183 ^a	0.031	-0.062	0.053	1,48
Not Satisfied at All	-0.034	0.121	0.023	0.061	0.027	0.077	0.388 ^a	0.123	-0.041	0.059	0.008	0.036	0.023	0.043	0.187 ^a	0.062	1,19
Not Received	-0.236 ^c	0.124	-0.021	0.057	-0.119	0.082	0.405 ^b	0.172	-0.115 ^c	0.060	-0.017	0.034	-0.076	0.045	0.134	0.081	2,02
<i>Satisfaction with the Social Life (reference: dissatisfied)</i>																	
Very Satisfied	-0.635 ^a	0.128	-0.804 ^a	0.113	-0.646 ^a	0.220	-0.837 ^a	0.480	-0.349 ^a	0.068	-0.472 ^a	0.065	-0.328 ^a	0.107	-0.354 ^c	0.210	1,68
Satisfied	-0.397 ^a	0.070	-0.458 ^a	0.033	-0.437 ^a	0.050	-0.559 ^a	0.115	-0.193 ^a	0.033	-0.279 ^a	0.020	-0.233 ^a	0.027	-0.223 ^a	0.051	2,56

Moderate	-0.101	0.078	-0.144 ^a	0.034	-0.470 ^a	0.052	-0.330 ^a	0.112	-0.045	0.037	-0.090 ^a	0.021	-0.259 ^a	0.028	-0.141 ^a	0.050	1,93
Not Satisfied at All	-0.341 ^b	0.141	0.080	0.066	-0.069	0.074	0.317 ^a	0.115	-0.153 ^b	0.068	0.048	0.040	-0.028	0.043	0.171 ^a	0.059	1,61
<i>Personal Care Satisfaction (reference: dissatisfied)</i>																	
Very Satisfied	-0.812 ^a	0.116	-0.452 ^a	0.088	-0.431 ^a	0.150	-0.248	0.277	-0.442 ^a	0.061	-0.280 ^a	0.052	-0.241 ^a	0.077	-0.147	0.126	1,65
Satisfied	-0.280 ^a	0.071	-0.383 ^a	0.033	-0.398 ^a	0.048	-0.294 ^a	0.098	-0.129 ^a	0.034	-0.230 ^a	0.020	-0.221 ^a	0.026	-0.144 ^a	0.046	2,62
Moderate	-0.183 ^b	0.080	-0.120 ^a	0.037	-0.231 ^a	0.053	-0.251 ^b	0.109	-0.075 ^c	0.038	-0.071 ^a	0.022	-0.132 ^a	0.029	-0.119 ^b	0.051	1,96
Not Satisfied at All	0.260	0.170	0.231 ^a	0.078	0.280 ^a	0.085	0.057 ^a	0.129	0.140 ^c	0.080	0.132 ^a	0.046	0.166 ^a	0.049	0.072	0.067	1,52
<i>Hope (reference: very hopeless)</i>																	
Very Hopeful	-1.624 ^a	0.124	-1.723 ^a	0.075	-1.632 ^a	0.122	-1.033 ^a	0.189	-0.877 ^a	0.059	-1.027 ^a	0.043	-0.924 ^a	0.060	-0.574 ^a	0.084	1,94
Hopeful	-0.291 ^b	0.116	-1.217 ^a	0.052	-1.699 ^a	0.051	-2.287 ^a	0.097	-0.130 ^b	0.052	-0.730 ^a	0.030	-0.961 ^a	0.029	-1.065 ^a	0.044	4,37
Hopeless	0.213 ^c	0.127	-0.418 ^a	0.054	-0.641 ^a	0.049	-1.216 ^a	0.081	0.104 ^c	0.057	-0.240 ^a	0.031	-0.391 ^a	0.029	-0.621 ^a	0.040	3,54
<i>Source of Happiness (reference: love)</i>																	
Success	0.068	0.075	0.343 ^a	0.041	0.189 ^a	0.063	0.414 ^a	0.123	0.041	0.038	0.209 ^a	0.024	0.099 ^a	0.034	0.186 ^a	0.058	1,11
Health	0.120	0.164	0.406 ^a	0.078	0.649 ^a	0.097	0.526 ^a	0.186	0.067	0.080	0.253 ^a	0.047	0.366 ^a	0.055	0.284 ^a	0.090	1,02
Job, Money, Other	-0.252 ^a	0.046	0.160 ^a	0.027	0.328 ^a	0.040	0.474 ^a	0.077	-0.125 ^a	0.023	0.099 ^a	0.016	0.181 ^a	0.022	0.228 ^a	0.037	1,05
<i>Year (reference: 2015)</i>																	
2016	0.133 ^b	0.059	-0.053	0.034	0.082	0.054	-0.149	0.114	0.067 ^b	0.030	-0.029	0.020	0.053 ^c	0.029	-0.069	0.052	1,60
2017	0.164 ^a	0.058	0.041	0.033	0.099 ^c	0.052	-0.011	0.105	0.072 ^b	0.029	0.024	0.020	0.052 ^c	0.028	-0.004	0.049	1,64
2018	0.214 ^a	0.059	0.136 ^c	0.033	0.111 ^b	0.052	0.095	0.101	0.101 ^a	0.030	0.082 ^a	0.020	0.072 ^a	0.028	0.048	0.047	1,64
2019	0.305 ^a	0.061	0.187 ^b	0.034	0.237 ^a	0.052	0.175 ^c	0.100	0.149 ^a	0.031	0.114 ^a	0.020	0.131 ^a	0.028	0.083 ^c	0.048	1,62
cons	4.192	0.186	1.762	0.086	0.537	0.110	-2.021	0.214	2.205	0.087	1.063	0.051	0.279	0.061	-1.169	0.101	

^a $p < .01$; ^b $p < .05$; ^c $p < .10$; SE: Standard Error; GLOGIT: Generalized Ordered Logistic, GOPROBIT: Generalized Ordered Probit

Table 4. Comparison of Ordered Regression Models

Criteria	OLOGIT	OPROBIT	GOLOGIT	GOPROBIT
Pseudo R ²	0.154	0.152	0.178	0.180
Cox-Snell/M	0.309	0.306	0.349	0.351
AIC	96266.917	96457.566	93837.703	93661.765
BIC	96827.674	97018.324	95975.59	95799.652
P-value	0.000	0.000	0.000	0.000
N	47185	47185	47185	47185

OLOGIT: Ordered Logistic, OPROBIT: Ordered Probit, GOLOGIT: Generalized Ordered Logistic, GOPROBIT: Generalized Ordered Probit.

probability of being happy with their life by 2%, 2.7%, 3.3%, 2.4%, 3.3% compared to the reference group, it's being 68 and over increases it by 3.3%. If the individuals's age is between 28-37, 38-47, 48-57, 58-67, 68 and over, the probability of being unhappy with their life increases compared to the reference group by 1.2%, 2.5%, 3.7%, 3.7%, 1.6%. Women are 2.1% more likely to be very happy with their lives, 4.8% more likely to be happy, 3.6% less likely to be moderately happy, 3.2% less likely to be unhappy than men. Individuals who have never married are 6.1% less likely to be very happy, 7.7% less likely to be happy, 8.1% more likely to be moderately happy, and 4.5% more likely to be unhappy with their lives than the married individuals. Similarly, divorced or widowed individuals are 3.8% less likely to be very happy, 8.4% less likely to be happy, 5.3% more likely to be moderately happy, and 5.6% more likely to be unhappy with their lives than married individuals. While individuals who didn't finish a school are 8.6% more likely to be happy with their lives than those who are primary school graduates, they are less likely to be very unhappy. The individuals's having college-undergraduate, graduate-5 or 6 year faculty degree decrease the probability of being very happy with their life compared to the reference group by 2%, 1.9%, respectively; and increases the probability of being unhappy by 1.8%, 1.9%, respectively.

In terms of economic indicators; it was found that employed individuals are happier compared to unemployed. Individuals' income level being the 2nd income level, 3rd income level, 4th income level, 5th income level increases the probability of being very happy with their life compared to the reference group by 1.4%, 1.5%, 1.2%, 1.3%, respectively. Individuals who are very satisfied with their income level are 6.8%, 4.7%, respectively, more likely to be very happy, happy with their lives than the reference group, while 3.4% less likely to be unhappy. Individuals who are satisfied with their income level are 3.3%, 7.4%, respectively, more likely to be very happy, happy with their lives than the reference

group, while 4.1% less likely to be unhappy. Individuals who are not satisfied with their income level are 3.6% less likely to be happy with their lives than the reference group, while 1.1%, 1.5%, respectively, more likely to be unhappy, very unhappy. Individuals who meet their needs very easily with their income are 4.1%, 5.6%, respectively, more likely to be very happy, happy with their lives than the reference group, and 2.8% less likely to be unhappy. While individuals with medium and high welfare levels are 1.2%, 3.2%, 1.8%, 6.6%, respectively, more likely to be very happy, happy with their lives as a whole than the reference group, 2.6%, 4% less likely to be unhappy. Individuals who are in debt are 4.7% less likely to be happy with their lives than those who are not, while more likely to be unhappy.

In terms of individual and environmental indicators; individuals who are very satisfied with their health are 8.6%, 8.7%, respectively, more likely to be very happy, happy than the reference group, while 8%, 1.1%, respectively, less likely to be unhappy, very unhappy. Individuals who are not satisfied with their health at all are 3% less likely to be happy with their lives than the reference group, while 1.6% more likely to be very unhappy. Individuals who are very satisfied with their education are 3.8%, 4.8%, respectively, more likely to be very happy, happy with their lives than the reference group, and 2.5% less likely to be unhappy. Individuals who are not satisfied with the education they received are more likely to be unhappy. Individuals who are very satisfied with their social life are more likely to be very happy, happy with their lives by 4%, 10.8%, respectively, and 3.2% less likely to be unhappy than the reference group. Individuals who are satisfied with their social life are more likely to be very happy, happy with their lives by 2.2%, 6.5%, respectively, and 3.2% less likely to be unhappy than the reference group. Individuals who are very satisfied with their personal care are 5%, 3.7%, respectively, more likely to be very happy, happy with their lives than the reference group, and 2.8% less likely to be unhappy. Individuals who are not satisfied with their personal

Table 5. Marginal Effects of the Generalized Ordered Probit Regression Model

Variables	Very Happy		Happy		Moderate		Unhappy		Very Unhappy	
	dy/dx	SE	dy/dx	SE	dy/dx	SE	dy/dx	SE	dy/dx	SE
Sociodemographic Indicators										
<i>Age (reference: 18-27)</i>										
28-37	-0.022 ^a	0.004	-0.020 ^a	0.008	0.030 ^a	0.008	0.012 ^a	0.004	0.001	0.002
38-47	-0.041 ^a	0.004	-0.027 ^a	0.008	0.040 ^a	0.008	0.025 ^a	0.005	0.004	0.002
48-57	-0.051 ^a	0.004	-0.033 ^a	0.009	0.040 ^a	0.009	0.037 ^a	0.005	0.007 ^a	0.003
58-67	-0.049 ^a	0.005	-0.024 ^b	0.010	0.027 ^a	0.010	0.037 ^a	0.006	0.010 ^a	0.003
68 and over	-0.040 ^a	0.006	0.033 ^a	0.012	-0.009	0.011	0.016 ^b	0.007	0.000	0.003
<i>Gender (reference: man)</i>										
Woman	0.021 ^a	0.003	0.048 ^a	0.005	-0.036 ^a	0.005	-0.032 ^a	0.003	-0.001	0.001
<i>Marital Status (reference: married)</i>										
Never Married	-0.061 ^a	0.004	-0.077 ^a	0.008	0.081 ^a	0.007	0.045 ^a	0.004	0.011 ^a	0.002
Divorced-Widowed	-0.038 ^a	0.006	-0.084 ^a	0.009	0.053 ^a	0.008	0.056 ^a	0.004	0.013 ^a	0.002
<i>Education Status (reference: primary-secondary)</i>										
Didn't Finish a School	-0.016 ^a	0.005	0.086 ^a	0.009	-0.061 ^a	0.008	-0.003	0.005	-0.006 ^b	0.003
High School	-0.006 ^c	0.003	-0.018 ^a	0.006	0.019 ^a	0.006	0.005	0.003	-0.001	0.002
College-Undergraduate	-0.020 ^a	0.004	-0.002	0.007	0.004	0.007	0.018 ^a	0.004	0.000	0.002
Graduate-5 or 6 Year Faculty	-0.019 ^b	0.008	-0.041 ^b	0.017	0.030 ^c	0.017	0.019 ^c	0.010	0.011 ^b	0.005
<i>Household Size (reference: 6 persons and more)</i>										
1 Person	-0.004	0.008	-0.059 ^a	0.013	0.060 ^a	0.012	0.002	0.006	0.001	0.003
2 Persons	0.003	0.004	-0.034 ^a	0.008	0.037 ^a	0.008	-0.005	0.005	-0.001	0.002
3 Persons	0.002	0.004	-0.019 ^b	0.008	0.026 ^a	0.007	-0.008 ^b	0.004	-0.001	0.002
4 Persons	0.004	0.004	-0.006	0.008	0.021 ^a	0.007	-0.016 ^a	0.004	-0.003	0.002
5 Persons	-0.003	0.005	0.003	0.009	0.015 ^c	0.008	-0.013 ^a	0.005	-0.001	0.002
Economic Indicators										
<i>Employment Status (reference: unemployed)</i>										
Employed	0.002	0.003	0.009 ^c	0.005	-0.005	0.005	-0.008 ^a	0.003	0.002	0.001
<i>Income Level (reference: 1st income level (the lowest level))</i>										
2nd Income Level	0.014 ^a	0.004	-0.022 ^a	0.007	0.008	0.006	0.005	0.004	-0.005 ^a	0.002
3rd Income Level	0.015 ^a	0.004	-0.048 ^a	0.007	0.030 ^a	0.006	0.002	0.004	0.001	0.002
4th Income Level	0.012 ^a	0.004	-0.047 ^a	0.007	0.036 ^a	0.007	0.001	0.004	-0.003	0.002
5th Income Level (the highest level)	0.013 ^a	0.004	-0.054 ^a	0.008	0.044 ^a	0.008	0.007	0.005	-0.009 ^a	0.003
<i>Income Level Satisfaction (reference: dissatisfied)</i>										
Very Satisfied	0.068 ^a	0.007	0.047 ^b	0.018	-0.073 ^a	0.021	-0.034 ^b	0.014	-0.008	0.008
Satisfied	0.033 ^a	0.003	0.074 ^a	0.006	-0.067 ^a	0.006	-0.041 ^a	0.003	0.000	0.002
Moderate	0.014 ^a	0.004	0.025 ^a	0.006	0.007	0.006	-0.042 ^a	0.003	-0.003	0.002
Not Satisfied at All	0.011 ^c	0.006	-0.036 ^a	0.010	-0.001	0.009	0.011 ^a	0.004	0.015 ^a	0.002
<i>The Level of Income Meeting Needs (reference: difficult)</i>										
Very Easy	0.041 ^a	0.007	0.056 ^a	0.018	-0.069 ^a	0.019	-0.028 ^b	0.012	0.000	0.007

Easy	0.011 ^a	0.004	0.067 ^a	0.007	-0.052 ^a	0.007	-0.023 ^a	0.005	-0.003	0.003
Moderate	0.003	0.003	0.022 ^a	0.005	-0.001	0.005	-0.019 ^a	0.003	-0.006 ^a	0.002
Very Difficult	0.006	0.004	-0.030 ^a	0.007	0.008	0.007	0.007 ^b	0.003	0.009 ^a	0.002
<i>Welfare Level (reference: low)</i>										
Medium	0.012 ^a	0.003	0.018 ^a	0.005	0.001	0.005	-0.026 ^a	0.003	-0.006 ^a	0.002
High	0.032 ^a	0.003	0.066 ^a	0.006	-0.048 ^a	0.006	-0.040 ^a	0.004	-0.010 ^a	0.002
<i>Debt Status (reference: no)</i>										
Yes	-0.002	0.003	-0.047 ^a	0.005	0.036 ^a	0.004	0.006 ^b	0.003	0.007 ^a	0.001
Individual and Environmental Indicators										
<i>Satisfaction with Health (reference: dissatisfied)</i>										
Very Satisfied	0.086 ^a	0.006	0.087 ^a	0.011	-0.081 ^a	0.011	-0.080 ^a	0.006	-0.011 ^a	0.003
Satisfied	0.023 ^a	0.005	0.115 ^a	0.007	-0.066 ^a	0.006	-0.060 ^a	0.003	-0.012 ^a	0.002
Moderate	0.015 ^a	0.005	0.010	0.008	0.034 ^a	0.007	-0.051 ^a	0.004	-0.009 ^a	0.002
Not Satisfied at All	0.009	0.012	-0.030 ^c	0.018	-0.003	0.015	0.008	0.007	0.016 ^a	0.003
<i>Satisfaction with the Received Education (reference: dissatisfied)</i>										
Very Satisfied	0.038 ^a	0.006	0.048 ^a	0.014	-0.057 ^a	0.015	-0.025 ^a	0.009	-0.004	0.005
Satisfied	0.003	0.003	0.039 ^a	0.006	-0.025 ^a	0.005	-0.014 ^a	0.003	-0.002	0.002
Moderate	-0.005	0.004	0.002	0.007	0.028 ^a	0.007	-0.023 ^a	0.004	-0.002	0.002
Not Satisfied at All	0.005	0.007	-0.007	0.012	-0.001	0.011	-0.004	0.005	0.007 ^a	0.002
Not Received	0.013	0.007	-0.008	0.012	0.005	0.010	-0.016 ^a	0.006	0.005 ^c	0.003
<i>Satisfaction with the Social Life (reference: dissatisfied)</i>										
Very Satisfied	0.040 ^a	0.008	0.108 ^a	0.020	-0.102 ^a	0.021	-0.032 ^b	0.014	-0.013 ^c	0.008
Satisfied	0.022 ^a	0.004	0.065 ^a	0.007	-0.055 ^a	0.006	-0.024 ^a	0.004	-0.008 ^a	0.002
Moderate	0.005	0.004	0.023 ^a	0.007	0.008	0.006	-0.030 ^a	0.004	-0.005 ^a	0.002
Not Satisfied at All	0.017 ^b	0.008	-0.032 ^b	0.013	0.019	0.012	-0.010 ^c	0.005	0.007 ^a	0.002
<i>Personal Care Satisfaction (reference: dissatisfied)</i>										
Very Satisfied	0.050 ^a	0.007	0.037 ^b	0.016	-0.054 ^a	0.016	-0.028 ^a	0.010	-0.006	0.005
Satisfied	0.015 ^a	0.004	0.057 ^a	0.007	-0.042 ^a	0.006	-0.025 ^a	0.003	-0.005 ^a	0.002
Moderate	0.009 ^c	0.004	0.014 ^c	0.007	-0.004	0.007	-0.014 ^a	0.004	-0.005 ^b	0.002
Not Satisfied at All	-0.016 ^c	0.009	-0.025 ^c	0.015	0.018	0.014	0.020 ^a	0.006	0.003	0.003
<i>Hope (reference: very hopeless)</i>										
Very Hopeful	0.100 ^a	0.007	0.221 ^a	0.013	-0.194 ^a	0.013	-0.105 ^a	0.007	-0.022 ^a	0.003
Hopeful	0.015 ^b	0.006	0.213 ^a	0.009	-0.096 ^a	0.009	-0.092 ^a	0.004	-0.041 ^a	0.002
Hopeless	-0.012 ^c	0.007	0.087 ^a	0.010	-0.021 ^b	0.009	-0.030 ^a	0.004	-0.024 ^a	0.002
<i>Source of Happiness (reference: love)</i>										
Success	-0.005	0.004	-0.061 ^a	0.008	0.052 ^a	0.008	0.007	0.004	0.007 ^a	0.002
Health	-0.008	0.009	-0.071 ^a	0.016	0.028 ^b	0.014	0.040 ^a	0.007	0.011 ^a	0.003
Job, Money, Other	0.014 ^a	0.003	-0.045 ^a	0.005	0.006	0.005	0.016 ^a	0.003	0.009 ^a	0.001
<i>Year (reference: 2015)</i>										
2016	-0.008 ^b	0.003	0.017 ^a	0.007	-0.016 ^b	0.006	0.010 ^a	0.004	-0.003	0.002
2017	-0.008 ^b	0.003	0.001 ^a	0.006	0.000	0.006	0.007 ^b	0.004	0.000	0.002
2018	-0.011 ^a	0.003	-0.014 ^b	0.006	0.016 ^b	0.006	0.008 ^b	0.004	0.002	0.002
2019	-0.017 ^a	0.004	-0.019 ^b	0.007	0.018 ^a	0.006	0.015 ^a	0.004	0.003 ^c	0.002

^a $p < .01$; ^b $p < .05$; ^c $p < .10$; SE :Standard Error

care are 1.6%, 2.5%, respectively, less likely to be very happy, happy with their lives than the reference group, while 2% more likely to be unhappy. Individuals who are hopeful of their future are more likely to be very happy, happy with their lives by 1.5%, 21.3%, respectively, and 9.2% less likely to be unhappy than the reference group. Individuals' probability of being very happy decreased in other years compared to 2015, and the probability of being very unhappy increased.

Discussion

As a result of the study, it is possible to say that, while young individuals are the happiest individuals in terms of socio-demographic factors, middle-aged individuals are the most unhappy individuals and older individuals are happier compared to middle-aged individuals. It can be said that this situation is related to the fact that efforts on life are the greatest in middle age, and there are fewer responsibilities in young ages, on the other hand, life is more comfortable in old age. There are studies in the literature that found similar results (Atay, 2012; Blanchflower and Oswald, 2004; Capecchi, Ianario, and Simone, 2018; Chen and Short, 2008; Ekici and Koydemir, 2013). In addition, there are studies in the literature that found young individuals more unhappy (Fernández-Ballesteros, Zamarrón and Ruiz, 2001; Peterson, Park, and Seligman, 2005).

Women are happier than men. Many studies in the literature have found the similar results (Carella, Garcia-Pereiro and Pace, 2020; Duffrin and Larsen, 2014; Ekici and Koydemir, 2013; Greenstein, 2016; Marks and Fleming, 1999; Mookherjee, 1997; Lu, 2000; Wood, Rhodes, and Whelan, 1989). This may be related to the fact that women are more emotional than men and are more easily happy with little things.

The happiest individuals are married, never married, and divorced-widowed, respectively. There are studies that find married individuals happier (Akın and Şentürk, 2012; Atay, 2012; Bülbül and Giray, 2011; Capecchi et al., 2018; Çebi-Karaaslan et al., 2021; Ekici and Koydemir, 2013; Fernández-Ballesteros et al., 2001; Graham, Eggers, and Sukhtankar, 2004; Kangal, 2013; Lee, Secombe and Shehan, 1991; Marks and Fleming, 1999; Myers 2000; Shinan-Altman et al., 2020; Veenhoven and Dumludağ, 2015). This may be related to the fact that individuals are happier living with another person rather than living alone.

Individuals who did not finish a school are happier than those who graduated from primary school or secondary school. While high school and university graduation decreases happiness, it increases unhappiness. This may be related to the fact that the privilege of being ed-

ucated in our country and the value given to educational awareness are insufficient. There are studies that found similar results on education (Akın and Şentürk, 2012; Öndes, 2019; Servet, 2017). In fact, there are studies in the literature showing that university graduation has no effect on happiness (Capecchi et al., 2018; Carella et al., 2020).

In terms of economic indicators; employed individuals are happier compared to unemployed. There are studies that found similar results (Capecchi et al., 2018; Frey and Stutzer, 2000; Lelkes, 2006; Marks and Fleming, 1999). A happy individual means a potential happy employee. Marks and Fleming (1999) found in their study that happy individuals are more likely to stay in a job if they are employed, and unemployed ones are more likely to get a job. It is possible to say that the increase in income level has a positive effect on the happiness of individuals. However, the diminishing income effect should not be overlooked. In parallel with these results, as the level of welfare increased, the probability of being happy increased, and the probability of being unhappy decreased. There are studies that found similar results in the literature (Akın and Şentürk, 2012; Atay, 2012; Blanchflower and Oswald, 2004; Di Tella, MacCulloch, and Oswald, 2003; Diener and Diener, 2009; Ekici and Koydemir, 2013; Fernández-Ballesteros et al., 2001; Graham et al., 2004; Kırıcı-Çevik and Korkmaz, 2014; Marks and Fleming, 1999; Schyns, 2001; Veenhoven and Dumludağ, 2015).

Satisfaction with income level increases happiness, and individuals who hardly meet their needs with their income are less likely to be happy with their lives but more likely to be unhappy. In addition, individuals who are in debt are less likely to be happy with their life than those who are not, while more likely to be unhappy. Thus, it is possible to say that people who face financial difficulties less are more likely to be happy.

In terms of individual and environmental indicators; as the individuals's satisfaction with their health increase, their happiness increases. This is definitely an expected result. Health is an essential phenomenon for humans. When the world literature is examined, there are many studies that have found that health has a significant effect on the happiness of individuals (Akın and Şentürk, 2012; Bussière et al., 2021; Carandang et al., 2020; Çebi-Karaaslan et al., 2021; Fernández-Ballesteros et al., 2001; Graham et al., 2004; Larson, 1978, Lelkes, 2006; Selim, 2008).

While individuals who are satisfied with their social life are more likely to be happy, they are less likely to be unhappy. There are studies in the literature that found similar results (Carella et al., 2020; Capecchi et al., 2018; Çebi-Karaaslan et al., 2021; Elliot, Cullen, and

Calitz, 2018; Fernández-Ballesteros et al., 2001; Lelkes, 2006; Myers 2000; Öndes, 2019; Pichler, 2006; Sirgy and Cornwell; 2001). Similarly, individuals who are satisfied with the time they devote to themselves are more likely to be happy, but less likely to be unhappy. Happiness is actually an emotion that the individual shares with the people around them. It is thought that the more satisfied the individual is with the time they devote to themselves and the better they share with the individuals around them, the happier they are; on the contrary, the more bad experiences they have, the more unhappy they will be.

Individuals who are hopeful of their future are more likely to be happy, but less likely to be unhappy. Hope is everything to a person. In a way, being hopeful is being happy. In addition, individuals' probability of being very happy decreased in other years compared to 2015, and the probability of being very unhappy increased. In this context, it was determined that the progress of the years as of the period in hand within the scope of the study reduces happiness, therefore, there is a negative relationship between time and happiness. It is possibly explained with the continuous decrease in per capita income, the increasing insatiability of people, the global crises, and natural disasters.

Conclusion

In the study examining the factors affecting the happiness levels of individuals in Turkey, in general, it has been determined that sociodemographic, economic, individual, and environmental factors are effective on the happiness of individuals.

The factors of the individual's age, gender, marital status, educational status, employment status, income level, satisfaction with income level, level of income meeting needs, welfare level, debt status, health satisfaction, social life satisfaction, educational satisfaction, personal care satisfaction, hope for their future are effective on their happiness levels. Investigating in which direction and to what extent these factors affect happiness is important in terms of great benefits it will provide in guiding the policies to be implemented for managers and decision-makers; because, happiness of individuals results in the happiness of the society, and thus may prevent many negative social incidents such as social violence, crime rates, etc.

This study presents important information about the factors affecting the happiness levels of individuals. In the light of the results obtained in the study, it is recommended that the policymakers and decision-makers adopt policies to improve job opportunities, increase the value given to educated individuals in the business world, promote marriage, improve economic conditions.

In addition to it is recommended to give more importance to health-related policies especially these days when we are trying to cope with a global epidemic such as Covid 19, which affects happiness very negatively.

The study had limitations in several respects. The data were cross-sectional, thus it was not probable to describe a definitive causal relation related to the factors affecting the happiness levels of individuals. The data obtained from the study were the individuals' answers. Therefore, data from this data collection method may be biased.